

Nr 14

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, m. m.; given Stockholms slott den 4 januari 1965.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

dels antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;
- 2) förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;
- 3) lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen;
- 4) förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt;
- 5) förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt;
- 6) förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningskatt;
- 7) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 7 april 1961 (nr 372) om bensinskatt;
- 8) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt;
- 9) förordning om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272);
- 10) förordning om ändrad lydelse av 22 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623);

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller huvuddelen av de förslag till omläggning av den direkta och indirekta beskattningen som förutskickats i finansplanen. I propositionen föreslås sålunda

1) *nya skalor för den statliga inkomstskatten:*

a) sänkning av progressionen i inkomstlägena 20 000—50 000 kr. för gifta och 10 000—50 000 kr. för ogifta,

b) höjning av tudelningsgränsen vid sambeskattningen från omkring 24 500 kr. till omkring 34 000 kr.;

2) *viss schablonisering av kommunalskatteavdraget* vid taxering till statlig inkomstskatt, innebärande skattelättnader för årsinkomster upp till 32 000 kr. för makar och 16 000 kr. för ogift;

3) *ändrade grunder för beräkning av folkpensionsavgift* (f. n. 4 procent av taxerad inkomst, maximiavgift 600 kr.), varigenom avgiften beräknas efter 4 procent av beskattningsbar inkomst och maximeras till 1 200 kr., innebärande lägre avgift för årsinkomster upp till 24 500 kr. för makar och 21 000 kr. för ogift;

4) *nya sjömansskattetabeller* (nu gällande tabeller tillkom genom beslut år 1961), i vilka iakttages de i denna proposition föreslagna lättnaderna i inkomstbeskattningen liksom även de under åren 1962—1964 skedda förändringarna i beskattningen;

5) *höjning av skattepliktsgränsen för förmögenhetsskatten* från nuvarande 80 000 kr. till 100 000 kr.;

6) *höjning av omsättningsskatten* (allmänna varuskatten) från 6 till 9 procent, varvid dock näringslivets maskininvesteringar undantages från höjningen;

7) *höjning av bensinskatten* med 5 öre per liter;

8) *höjning av tobaksskatten* med 2 öre per cigarett;

9) *ändringar i punktbeskattningen:*

a) skatten på tandkräm, munvatten o. likn. samt på socker, sirap, spelkort och grammofonvaror slopas,

b) skatten på parfymer, kosmetika och choklad, som f. n. tas ut efter i vissa fall 40 procent och i andra fall 65 procent, bestämmes enhetligt till 50 procent.

Reformerna avses träda i kraft den 1 juli 1965 i fråga om den indirekta beskattningen samt den 1 januari 1966 (inkomståret 1966) i fråga om inkomstbeskattningen (inkl. folkpensionsavgiften) och vid 1966 års taxering i fråga om förmögenhetsskatten.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen
den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

4 §.

1 m o m. Från sammanlagda — — — nästföljande stycke.
Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt första stycket för kommunal skatt skall beräknas till ett belopp motsvarande minst en fjärdedel av den sammanräknade nettointkomsten (summan av den skattskyldiges enligt denna förordning fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskad med avdrag enligt första stycket för underskott). Avdraget må dock icke vid tillämpning av denna schablonregel beräknas till högre belopp än 2 250 kronor eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans, för dem båda gemensamt till högre belopp än 4 500 kronor eller, för den som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställes änka, änking eller frånskild) och haft hemmavarande barn under 18 år, till högre belopp än 4 500 kronor. Bestämmelserna i detta stycke skola icke äga tillämpning på fysisk person, som enligt vad därom är särskilt stadgat taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet, samt ej heller på juridisk person annat än i fall som avses i 6 § 3 mom.

Har sådan — — — — — i fråga.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1964:77 och av 10 § 1 mom. se 1961:623

10 §.

(Nuvarande lydelse)

1 m o m. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.
För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000	men icke	16 000	kr.:	1 200	kr. för	12 000	kr. och	20 %	av återstoden;
16 000	»	20 000	»:	2 000	»	16 000	»	30 %	» ;
20 000	»	30 000	»:	3 200	»	20 000	»	38 %	» ;
30 000	»	40 000	»:	7 000	»	30 000	»	43 %	» ;
40 000	»	60 000	»:	11 300	»	40 000	»	48 %	» ;
60 000	»	100 000	»:	20 900	»	60 000	»	54 %	» ;
100 000	»	150 000	»:	42 500	»	100 000	»	59 %	» ;
150 000	kr.		»:	72 000	»	150 000	»	65 %	» .

För annan — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000	men icke	9 000	kr.:	600	kr. för	6 000	kr. och	20 %	av återstoden;
9 000	»	12 000	»:	1 200	»	9 000	»	25 %	» ;
12 000	»	16 000	»:	1 950	»	12 000	»	30 %	» ;
16 000	»	20 000	»:	3 150	»	16 000	»	36 %	» ;
20 000	»	30 000	»:	4 590	»	20 000	»	41 %	» ;
30 000	»	40 000	»:	8 690	»	30 000	»	45 %	» ;
40 000	»	60 000	»:	13 190	»	40 000	»	49 %	» ;
60 000	»	100 000	»:	22 990	»	60 000	»	54 %	» ;
100 000	»	150 000	»:	44 590	»	100 000	»	59 %	» ;
150 000	kr.		»:	74 090	»	150 000	»	65 %	» .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

(Föreslagen lydelse)

1 m o m. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.
För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000	men icke	16 000	kr.:	1 200	kr. för	12 000	kr. och	15 %	av återstoden;
16 000	»	20 000	»:	1 800	»	16 000	»	22 %	» ;
20 000	»	24 000	»:	2 680	»	20 000	»	27 %	» ;
24 000	»	30 000	»:	3 760	»	24 000	»	34 %	» ;
30 000	»	40 000	»:	5 800	»	30 000	»	42 %	» ;
40 000	»	60 000	»:	10 000	»	40 000	»	48 %	» ;
60 000	»	100 000	»:	19 600	»	60 000	»	54 %	» ;
100 000	»	150 000	»:	41 200	»	100 000	»	59 %	» ;
150 000	kr.		»:	70 700	»	150 000	»	65 %	» .

För annan — — — beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000 men icke	8 000 kr.:	600 kr. för	6 000 kr. och	15 %	av återstoden;
8 000 » »	10 000 »:	900 » »	8 000 » »	22 % »	» ;
10 000 » »	15 000 »:	1 340 » »	10 000 » »	27 % »	» ;
15 000 » »	20 000 »:	2 690 » »	15 000 » »	31 % »	» ;
20 000 » »	25 000 »:	4 240 » »	20 000 » »	36 % »	» ;
25 000 » »	30 000 »:	6 040 » »	25 000 » »	40 % »	» ;
30 000 » »	40 000 »:	8 040 » »	30 000 » »	44 % »	» ;
40 000 » »	60 000 »:	12 440 » »	40 000 » »	49 % »	» ;
60 000 » »	100 000 »:	22 240 » »	60 000 » »	54 % »	» ;
100 000 » »	150 000 »:	43 840 » »	100 000 » »	59 % »	» ;
150 000 kr.		73 340 » »	150 000 » »	65 % »	» .

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i fråga om 1966 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1966 eller tidigare år.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577)
om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom förordnas, att 9 och 10 §§ samt 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

Statlig förmögenhetsskatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar — — — beskattningsårets utgång.

Därest för fysisk person eller oskift dödsbo den skattepliktiga förmögenheten överstiger trettio gånger ett belopp, motsvarande summan av de för den skattskyldige för ifrågavarande beskattningsår enligt förordningen om statlig inkomstskatt fastställda inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med enligt samma förordning medgivna avdrag för underskott å förvärvskälla (s a m m a n r ä k n a d n e t t o i n k o m s t), skall den beskattningsbara förmögenheten utgöra ett belopp, motsvarande trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten, dock minst femtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Därest för fysisk person eller oskift dödsbo den skattepliktiga förmögenheten överstiger trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt, skall den beskattningsbara förmögenheten utgöra ett belopp, motsvarande trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten, dock minst femtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Har vid — — — — — fråga är.

Beskattningsbar förmögenhet — — — kronor, bortfaller.

(Se vidare anvisningarna.)

10 §.

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 80 000 kronor.

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor.

Ej heller — — — — — 5 000 kronor.

¹ Senaste lydelse av 9 § se 1958:298 samt av 10 § och 11 § 1 mom. se 1957:106.

11 §.

(Nuvarande lydelse)

1 m o m. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra:
när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor:
fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 80 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke	150 000 kr.:	100 kr. för	100 000 kr. och	8 ‰ av återstoden;
150 000	» » 200 000 »:	500 » »	150 000 » »	10 ‰ » » ;
200 000	» » 400 000 »:	1 000 » »	200 000 » »	13 ‰ » » ;
400 000	» » 1 000 000 »:	3 600 » »	400 000 » »	16 ‰ » » ;
1 000 000 kr.		: 13 200 » »	1 000 000 » »	18 ‰ » » .

(Föreslagen lydelse)

1 m o m. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra:
när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 150 000 kronor:
åtta tiondedels procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 100 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

150 000 men icke	200 000 kr.:	400 kr. för	150 000 kr. och	1 % av återstoden;
200 000	» » 400 000 »:	900 » »	200 000 » »	1,3 % » » ;
400 000	» » 1 000 000 »:	3 500 » »	400 000 » »	1,6 % » » ;
1 000 000 kr.		: 13 100 » »	1 000 000 » »	1,8 % » » .

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i fråga om 1965 eller tidigare års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1965 eller tidigare år.

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering
av folkpensioneringen

Härigenom förordnas, att 2—5 §§ lagen den 25 maj 1962 om finansiering av folkpensioneringen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Såsom bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen skall, såvitt ej annat följer av vad i andra stycket sägs, envar erlægga folkpensionsavgift för år, då för honom beräknats till statlig inkomstskatt *taxerad* inkomst, under förutsättning att han vid utgången av detta år fyllt minst aderton och högst sextiosex år, att han varit här i riket mantalsskriven för året näst före taxeringsåret samt att han vid tidpunkten för tryckningen av stomme till inkomstlängd för taxeringsåret var svensk medborgare.

Folkpensionsavgift skall icke erläggas av den, som för december månad året näst före taxeringsåret åtnjutit folkpension i form av ålderspension eller förtidspension, eller för den, som avlidit före ingången av året näst före taxeringsåret. *Ej heller skall folkpensionsavgift erläggas av den, för vilken den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten icke uppgår till tvåtusenyrahundra kronor eller, om han skall taxeras enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser samt den med vilken han skall samtaxeras icke enligt vad förut sagts är fritagen från skyldighet att erlægga folkpensionsavgift, den sammanlagda taxerade inkomsten för dem som samtaxeras icke uppgår till tvåtusenyrahundra kronor.*

Såsom bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen skall, såvitt ej annat följer av vad i andra stycket sägs, envar erlægga folkpensionsavgift för år, då för honom beräknats till statlig inkomstskatt *beskattningsbar* inkomst, under förutsättning att han vid utgången av detta år fyllt minst aderton och högst sextiosex år, att han varit här i riket mantalsskriven för året näst före taxeringsåret samt att han vid tidpunkten för tryckningen av stomme till inkomstlängd för taxeringsåret var svensk medborgare.

Folkpensionsavgift skall icke erläggas av den, som för december månad året näst före taxeringsåret åtnjutit folkpension i form av ålderspension eller förtidspension, eller för den, som avlidit före ingången av året näst före taxeringsåret.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Folkpensionsavgift skall utgå med fyra procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt *taxerade* inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlägga avgift med sammanlagt högst *sexhundra* kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera har en *taxerad* inkomst överstigande *sjutusenfemhundra* kronor, envar påföres pensionsavgift med *trehundra* kronor. Om endast den ene har en *taxerad* inkomst överstigande *sjutusenfemhundra* kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger *sexhundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst *sexhundra* kronor.

Folkpensionsavgift må i intet fall utgå med högre belopp än vad som motsvarar summan av tio kronor och en femtedel av den taxerade inkomsten i vad denna överstiger tvåtusenfyrhundra kronor; och skola därvid avgiftspliktiga som samtaxeras anses som en avgiftspliktig samt avgiftsbeloppet fördelas mellan dem i förhållande till varderas taxerade inkomst.

Folkpensionsavgift avrundas i förekommande fall nedåt till närmaste hela kronotal.

4 §.

Har avgiftspliktig vid taxering till statlig inkomstskatt erhållit sådant särskilt avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga som avses i 9 § 2 mom. andra stycket förordningen om statlig inkomstskatt, skall vid tillämpning av 2 och 3 §§ med taxerad inkomst avses vad som återstår, sedan den taxerade inkomsten minskats med nämnda avdrag.

Folkpensionsavgift skall utgå med fyra procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt *beskattningsbara* inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlägga avgift med sammanlagt högst *ettusentvåhundra* kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera har en *beskattningsbar* inkomst överstigande *femtontusen* kronor, envar påföres pensionsavgift med *sexhundra* kronor. Om endast den ene har en *beskattningsbar* inkomst överstigande *femtontusen* kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger *ettusentvåhundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst *ettusentvåhundra* kronor.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Har avgiftspliktig — — — — — före dödsfallet.
 Framställning som — — — — — efter dödsåret.
 I fråga — — — — — statlig inkomstskatt.

5 §.

Folkpensionsavgift påföres i den kommun, där för den avgiftspliktige beräknats till statlig inkomstskatt <i>taxerad</i> inkomst. Om debitering — — — — — i uppbördsförordningen.	Folkpensionsavgift påföres i den kommun, där för den avgiftspliktige beräknats till statlig inkomstskatt <i>beskattningsbar</i> inkomst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i fråga om folkpensionsavgift, som påföres för år 1966 eller tidigare år.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507)
om allmän varuskatt

Härigenom förordnas, att 14 §, 18 § 3 mom. och 69 § förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt samt anvisningarna till 18 § samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

14 §.

Skatten utgår med *sex* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *nio* procent av beskattningsvärdet.

18 §.

3 m o m. För rörelse, i vilken ingår tillhandahållande av monteringsfärdiga *trähus*, skall skatten, i vad avser tillhandahållande och uttag ur rörelse av sådana hus, beräknas allenast å 70 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen.

3 m o m. För rörelse, i vilken ingår tillhandahållande av monteringsfärdiga *hus*, skall skatten, i vad avser tillhandahållande och uttag ur rörelse av sådana hus, beräknas allenast å 60 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen.

Enligt samma grunder skall skatten beräknas för annan rörelse i vad avser tillhandahållande och uttag av maskiner och andra döda inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

Med tillhandahållande enligt första eller andra stycket jämställes uthyrning av där avsedda varor för användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

(Se vidare anvisningarna)

(Se vidare anvisningarna.)

69 §.

Skatten utgår med *sex* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *nio* procent av beskattningsvärdet. *Vid införsel till riket av vara som angives i 18 § 3 mom. utgår dock skatten utom i fall*

¹ Senaste lydelse av 14 och 69 §§ se 1961:625 samt av 18 § 3 mom. se 1959:507.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

som avses i 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen med fem och fyra tiondels procent av beskattningsvärdet.

Beskattningsvärdet är ————— varuskatten inbegripen.
Vid bestämmande ————— liknande prestation.

Anvisningar

till 18 §.

Avdragsrätt enligt ————— allmän varuskatt.
Med material ————— såsom emballage.

Med monteringsfärdiga hus förstås i 18 § 3 mom. första stycket hus avsedda för stadigvarande bruk, som för uppförande på fast grund levereras antingen i form av färdigställda byggnadselement, innefattande fullständig sats av bjälklags-, vägg- och takkonstruktioner med tillhörande beklädnads- och isoleringsmaterial samt byggnadssnickrier, eller på motsvarande sätt färdigmonterade.

Till maskiner eller andra inventarier som angives i 18 § 3 mom. andra stycket hänförs personbilar och sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram, endast om de äro avsedda att nyttjas i yrkesmässig trafik. Till maskiner eller andra inventarier räknas vid tillämpning av 18 § 3 mom. även reservdelar, verktyg eller tillbehör som normalt ingå i leverans av sådana inventarier.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. I samband med ikraftträdandet skall följande iakttagas.

1. Med den inskränkning som följer av andra stycket äger förordningen icke tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation som skett före den 12 januari 1965 eller varom före nämnda dag slutits skriftligt avtal vari vederlaget blivit till beloppet fastställt. Vad nu sagts om verkan av skriftligt avtal gäller även i fråga om införsel till riket, om den, för vars räkning införseln sker, före den 1 juli 1965 till generaltullstyrelsen skriftligen anmält sin avsikt att åberopa avtalet vid införseln. Förordningen äger ej heller tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande genom postverkets försorg av periodiska publikationer,

för vilket vederlag influtit till postverket före den 1 juli 1965, även om vederlaget först därefter kommer mottagaren till godo.

Avser ett före den 12 januari 1965 slutet skriftligt avtal, vari vederlaget blivit till beloppet fastställt, tillhandahållande inom riket av tjänsteprestation som anges i 11 § förordningen om allmän varuskatt äger 14 § i dess nya lydelse tillämpning på tjänsteprestationen från och med den dag — dock tidigast den 1 juli 1965 — då avtalet skulle upphöra att gälla, om det med iakttagande av gällande uppsägningsvillkor uppsagts den 1 juni 1965. Motsvarande gäller tillämpningen av bestämmelserna om uthyrning i 18 § 3 mom.

2. Bestämmelserna i första punkten om skriftligt avtal äga tillämpning även på avtal, vari skriftlig viljeförklaring föreligger från endast den ena parten, om avtalet fullgöres i enlighet med denna viljeförklaring.

Kan enligt avtalet vederlag som anges med bestämt belopp ändras om kostnadsändring eller dylikt inträffar, anses vederlaget likväl fastställt till beloppet, om vederlaget utgår utan ändring eller ändras endast i enlighet med bestämmelse i avtalet om ändring i anslutning till ändring i officiellt index eller, i fråga om entreprenadarbete eller motsvarande, i kollektivavtal.

3. Förordningen äger icke tillämpning å den redovisning av preliminär allmän varuskatt som skall ske under juli månad 1965.

4. Omfattar redovisningsperiod eller beskattningsår tid såväl före som efter denna förordnings bestämmelser skola tillämpas, gäller följande särskilda bestämmelser.

Särskild deklaration för preliminär allmän varuskatt skall avgivas dels för den del av redovisningsperioden som avser tid före utgången av juni månad 1965 dels för återstoden av redovisningsperioden.

Vid taxering till allmän varuskatt skall skattepliktig omsättning, med tillämpning av 28 § andra stycket förordningen om allmän varuskatt, anges särskilt för tid före utgången av juni månad 1965 och särskilt för tid därefter.

I fråga om taxering till allmän varuskatt för försäljning och uttag av produkter från jordbruksfastighet gälla de särskilda bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar.

5. Fordras eljest särskilda bestämmelser i fråga om denna förordnings ikraftträdande, äger Kungl. Maj:t meddela sådana bestämmelser.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251)
om särskild varuskatt

Härigenom förordnas, att 3 § 1 mom., 6 § och 8 § 1 mom. förordningen den 25 maj 1941 om särskild varuskatt samt bilagan till förordningen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

1. Skatten utgår, i enlighet med vad i förteckningen angives, antingen med däri angivet procenttal av varans beskattningsvärde eller med i förteckningen angivet belopp för varuenhet eller viktenhet.

1. Skatten utgår med femtio procent av varans beskattningsvärde.

6 §.

1. Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet eller, vad angår varor för vilka skatten utgår med belopp för varu- eller viktenhet, angående kvantiteten av de varor, för vilka skattskyldighet inträtt under kalendermånaden.

1. Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga omsättningen.

Om särskilda — — — deklARATIONEN avser.

2. I deklARATION — — — — — svensk frihamn.

Avdrag som nyss sagts skall avse beskattningsvärdet, där fråga är om vara, för vilken skatten utgår i förhållande till värdet, samt kvantiteten, där skatten utgår efter varu- eller viktenhet.

Avdrag som nyss sagts skall avse beskattningsvärdet.

Har vara, för vilken skatten utgår med belopp för viktenhet, använts för tillverkning av annan enligt denna förordning skattepliktig vara, må avdrag i deklARATION göras med belopp motsvarande skatten på den sålunda använda varan.

På särskild — — — — — från köparen.

¹ Förordningen omtryckt 1960:612. Senaste lydelse av bilagan se 1963:91.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 §.

1. Införes skattepliktig vara till riket av annan än registrerad importör, skall den skattskyldige, där ej annat nedan stadgas, i samband med tulltaxeringen av varan till tullmyndigheten i införselorten i två exemplar avlämna en på heder och samvete avgiven deklaration angående varans beskattningsvärde eller, vad angår varor för vilka skatten utgår med belopp för varu- eller viktenhet, angående kvantiteten.

1. Införes skattepliktig vara till riket av annan än registrerad importör, skall den skattskyldige, där ej annat nedan stadgas, i samband med tulltaxeringen av varan till tullmyndigheten i införselorten i två exemplar avlämna en på heder och samvete avgiven deklaration angående varans beskattningsvärde.

Bilaga

Förteckning

över

varor, för vilka särskild varuskatt skall erläggas,

i tulltaxan hänförliga till nedanstående tulltaxenummer

Tulltaxenummer	Varuslag
ur 17.04 } ur 18.06 } ur 20.04 }	Choklad- och — — — följande varugrupper: choklad, med — — — eller sötningsmedel, karameller, praliner, — — — ersättningsmedel härför, lakrits, innehållande — — — eller stycken, marsipan, mandelmassa, — — — eller stycken, marmelad och — — — eller stycken. <i>Anm.</i> Skatt skall — — — s. k. fastlagsmassa.
ur 17.05 } ur 21.07 }	Med socker — — — av läskedrycker. <i>Anm.</i> Skatt skall — — — av glass.
ur 33.06	Parfymer, toalettmiddel — — — följande varugrupper: parfymer och — — — av ättiketerpreparat, puder med — — — eller ögonbryn.
ur 38.19	Kemiska kompresser — — — för hårpermanering.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. Äldre bestämmelser gälla dock allttjämt i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85)
om försäljningskatt

Härigenom förordnas, att 3 §, 5 § 1 mom. samt 18, 19 och 25 §§ förordningen den 5 mars 1948 om försäljningskatt ävensom bilagan till förordningen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Registrerad säljare — — — — — till konsument.

Vad i denna paragraf stadgas skall icke äga tillämpning i fråga om vara, för vilken skatten enligt vad nedan i 5 § stadgas utgår med i förteckningen angivet belopp för varuenhet.

5 §.

1 m o m. Skatten utgår, i *enlighet med vad i förteckningen anges, antingen med däri upptagen procent av varans beskattningsvärde eller med i förteckningen angivet belopp för varuenhet.*

1 m o m. Skatten utgår *med tjugo procent av varans beskattningsvärde.*

I fråga — — — — — för viktenhet.

18 §.

Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga försäljningen *eller, i fråga om vara för vilken skatt skall utgå med i förteckningen angivet belopp för varuenhet, antalet försålda enheter under kalendermånaden.* Deklarationen skall i förekommande fall avse jämväl varor, som av registrerad säljare uttagits från rörelsen för annat ändamål än försäljning eller som ingått i den skattskyldiges lager vid den tid då

Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga försäljningen. Deklarationen skall i förekommande fall avse jämväl varor, som av registrerad säljare uttagits från rörelsen för annat ändamål än försäljning eller som ingått i den skattskyldiges lager vid den tid då hans registrering såsom säljare av skattepliktig vara upphörde.

¹ Senaste lydelse av 5 § 1 mom. och 19 § se 1949:100, av 18 § se 1959:94 samt av bilagan se 1960:615

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

hans registrering såsom säljare av skattepliktig vara upphörde.

Om särskilda — — — deklarationen avser.

19 §.

I deklaration — — — påförda försäljningsskatt.

På särskild — — — — — från köparen.

Vad i denna paragraf stadgas angående avdrag från beskattningsvärdet skall i fråga om vara, för vilken skatten skall utgå med i förteckningen angivet belopp för varuenhet, i stället avse avdrag från det enligt deklarationen upplupna skattebeloppet.

25 §.

Då annan — — — varans beskattningsvärde.

Deklaration erfordras icke beträffande vara, för vilken skatt utgår med i förteckningen angivet belopp för viktenhet *eller varuenhet*, ej heller beträffande annan vara därest denna införes till riket för annat ändamål en försäljning. I fråga om vara som sist sagts skall den skattskyldige i stället till tullmyndigheten avlämna skriftlig försäkran i två exemplar rörande ändamålet med införseln; dock att sådan försäkran icke erfordras om det är uppenbart att varan införes för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

Deklaration erfordras icke beträffande vara, för vilken skatt utgår med i förteckningen angivet belopp för viktenhet, ej heller beträffande annan vara därest denna införes till riket för annat ändamål än försäljning. I fråga om vara som sist sagts skall den skattskyldige i stället till tullmyndigheten avlämna skriftlig försäkran i två exemplar rörande ändamålet med införseln; dock att sådan försäkran icke erfordras om det är uppenbart att varan införes för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

Förteckning

över

varor, för vilka försäljningsskatt skall erläggas,

i tulltaxan upptagna under nedanstående tulltaxenummer

Tulltaxe- nummer	Varuslag	Särskild skattesats för vissa varor vid import, kr. för 100 kg	Minimiskatt (i kronor) per kalenderår för re- gistrerad säljare med skattepliktig försäljning	
			av enbart egen tillverkning	eljest
1	2	3	4	5
ur 58.01	Mattor, knutna, även konfektion- rade: innehållande natursilke	10 000	1 200	3 600
	andra slag: med högst — — — högst 25 000	1 000		
	med mer än 250 — — — 1 m. . .	2 000		
	med mer än 450 — — — 1 m. . .	4 000		
ur 71.01— 71.03	Naturpärlor och — — — tekniskt bruk		—	1 200
ur 71.12— 71.14	Varor av — — — tekniskt bruk <i>Anm.</i> För urarmband — — — vid ur.			
ur 71.15	Varor av — — — tekniskt bruk . . <i>Anm.</i> Skatt skall ej utgå för: varor, vilka tidigare inom riket varit föremål för försäljning till konsument, samt ej heller för ordnar, medaljer och märken av guld, silver, platina eller annan ädel metall, där de utdelas så- som förtjänsttecken eller utan be- talning.			

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag
 till
Förordning
 om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen
 den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

1 m o m. Har lokal — — — sådana tabeller.

Skatttabellerna skola — — — tilläggspensionsavgift, samt att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels ortsavdrag, och, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen, dels ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrone och skatteöre det belopp, som enligt 3 mom. legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna.

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels ortsavdrag, och, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen, dels ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrone och skatteöre det belopp, som enligt 3 mom. legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna, eller med det högre belopp som följer av 4 § 1 mom. tredje stycket förordningen om statlig inkomstskatt.

Tabellerna skola — — — antal kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Förordningens bestämmelser gälla dock redan dessförinnan i avseende på åtgärder som erfordras för förordningens tillämpning efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1964:354.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 22 § 1 mom. taxeringsförordningen
den 23 november 1956 (nr 623)

Härigenom förordnas, att 22 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

22 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga — — — eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som angives i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 80 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor, samt

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som angives i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 100 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor, samt

5) fysisk eller — — — skattepliktig inkomst.

Vid bedömande — — — statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, — — — stycket kommunalskattelagen.

Skall skattskyldig — — — deklarationsskyldighetens bedömande.

Vid tillämpning — — — riket bosatta.

I fråga — — — — — den avlidne.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966.

¹ Senaste lydelse av 22 § 1 mom. se 1961:628.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 januari 1965.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *vissa ändringar i den direkta och indirekta beskattningen* samt anför därvid följande.

Inledning

Såsom jag förutskickade i finansplanen har jag för avsikt att föreslå vissa reformer på beskattningens område.

Fördelningen mellan direkt och indirekt skatt och skattesystemets utformning har som bekant utretts av den år 1960 tillkallade *allmänna skatteberedningen*¹, som den 10 juni 1964 avlämnade ett betänkande med förslag till nytt skattesystem (SOU 1964: 25). Förslagets huvudpunkter kan anges som

- a) omvandling för löntagarnas del av de avgifter för socialförsäkringens grundförmåner, som påföres debetsedel, till arbetsgivaravgifter,
- b) lättnader i den direkta beskattningen för enskilda personer,
- c) slopande av energiskatten, den särskilda varuskatten och försäljningsskatten, samt
- d) höjning av den allmänna varuskatten, som samtidigt omlägges till s. k. mervärdeskatt.

Allmänna skatteberedningens förslag har nu remissbehandlats. Yttrandena har inkommit från ett stort antal myndigheter och organisationer. De inkomna yttrandena kommer inom kort att publiceras i serien Statens offentliga utredningar.

Allmänna skatteberedningens utredningsuppdrag är emellertid icke uttömt med det nu framlagda betänkandet. Bl. a. frågan om utformningen av företagsbeskattningen i egentlig mening kvarstår och behandlas för närvarande av skatteberedningen.

¹ Ang. ledamöterna i allmänna skatteberedningen se riksdagsberättelsen år 1965 s. 201 f.

Enligt min mening bör de delar av förslaget till nytt skattesystem som avser socialförsäkringens finansiering genom ökat inslag av arbetsgivaravgifter och den indirekta beskattningens omvandling icke bedömas fristående. För att något så när kunna bedöma verkningarna av de föreslagna åtgärderna torde det vara nödvändigt att se dem i sammanhang med den egentliga beskattningen av företagen. Det framstår då som olämpligt att på detta stadium, när företagsbeskattningen ännu befinner sig under utredning, vidta för företagen och deras anställda så genomgripande och svåröverskådliga åtgärder som skatteberedningens förslag på denna punkt innebär.

Jag är därför icke beredd att nu ta ställning till vad skatteberedningen föreslagit i fråga om socialförsäkringens finansiering och om den indirekta beskattningens utformning. Till beredningens förslag i övrigt återkommer jag i den följande framställningen.

I finansplanen har jag redogjort för det aktuella budgetläget och för det behov av inkomstförstärkning som föreligger inför 1965/66 års budget. Denna inkomstförstärkning synes kunna erhållas med nuvarande skattesystem. Såsom framgår av finansplanen bör i detta sammanhang komma i fråga en rad åtgärder som å ena sidan innebär en ökning av den indirekta beskattningen men å andra sidan medför lättnader i den direkta beskattningen. Till dessa lättnader kommer de i finansplanen omnämnda höjningarna av barnbidrag och folkpensioner. Den i rådande läge nödvändiga ökningen av statens inkomster kan genom ökningen av den indirekta beskattningen åstadkommas samtidigt som lättnader ges framför allt åt pensionärerna, barnfamiljerna och de lägre inkomsttagarna.

Jag anhåller att nu få anmäla de skattereformer jag nyss antytt och som berör den statliga inkomstskatten och sjömansskatten, grunderna för beräkning av folkpensionsavgift, den allmänna varuskatten (omsättningskatten), bensinskatten, tobaksskatten, den särskilda varuskatten samt försäljningsskatten. I anslutning härtill torde jag även få uppta frågan om viss justering av förmögenhetsskatten.

Den direkta beskattningen

Skatteberedningen

Allmänna skatteberedningens förslag i fråga om åtgärder på den direkta beskattningens område innebär, att justeringar görs på flera punkter, till sammantagna syftande till en reduktion av den direkta skatten. Dessa skattelättnader skall enligt förslaget uppnås genom höjning av ortsavdragen och förvärvsavdragen samt justering av skalorna för den statliga inkomstskatten och för förmögenhetsskatten. Därjämte föreslås en höjning av de allmänna barnbidragen.

Genom skatteberedningens förslag bibehålles alltså principerna för den nuvarande direkta beskattningen. Ställningstagandet på denna punkt har skett efter ingående överväganden framför allt på området för familjebeskattningen, dvs. i fråga om avvägningen av beskattningen mellan ensamstående och familjer.

Remissyttrandena

Förslaget rörande den direkta beskattningen godtas i sina huvuddrag av flertalet remissinstanser. Erinringar har gjorts i fråga om detaljer, men i allmänhet har de hörda myndigheterna och sammanslutningarna anslutit sig till förslaget i denna del och ansett det böra läggas till grund för lagstiftning. I åtskilliga remissvar har emellertid framhållits, särskilt i fråga om progressionen inom beskattningen samt familjebeskattningen, att beredningens förslag måste ses allenast som en etapplösning i en utveckling mot mera djupgående förändringar.

En kritisk inställning i väsentliga avseenden framkommer emellertid i vissa yttranden. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* framför erinringar mot ett flertal punkter i förslaget. Sålunda förordar LO annan utformning av ortsavdrag, skatteskalor, familjebeskattning och förmögenhetsbeskattning liksom ett ökat hänsynstagande till reformens verkningar på det kommunala skatteunderlaget. LO anser, att ny lagstiftning härvidlag inte bör genomföras innan utredningar av teknisk karaktär skett rörande innebörden av ändringar i skatteskalor och avdrag liksom beträffande etapperna för en successiv övergång till individuell beskattning (särbeskattning av mark). En i flera hänseenden likartad uppfattning framföres av *Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund (SSU)*.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län och *Folkpartiets ungdomsförbund* anser att frågan om familjebeskattningen bör utredas på nytt innan det nuvarande systemet ändras. *Fredrika-Bremer-Förbundet* avstyrker beredningens förslag i denna del medan *Sveriges socialdemokratiska studentförbund* anser att förslaget bör revideras i sin helhet.

I fråga om de olika punkterna i skatteberedningens förslag må följande framhållas.

Ortsavdragen

Vid taxering till statlig inkomstskatt och kommunal inkomstskatt medges för närvarande ortsavdrag med 4 500 kr. för gifta och 2 250 kr. för ensamstående. Det högre ortsavdraget medges även ogift med hemmavarande barn under 18 år.

I fråga om detaljbestämmelserna rörande ortsavdragen och historiken på området får jag hänvisa till allmänna skatteberedningens betänkande s. 237—241.

Skatteberedningen

Skatteberedningen framhåller, att frågan om ett skattefritt bottenbelopp vid inkomstbeskattningen städse bedömts såsom ett betydelsefullt moment vid denna beskattnings utformning. Detta är givetvis att se mot bakgrunden av att en person med mindre inkomst kan avstå ringa eller intet härav i skatt.

Vidare konstateras att i vårt land kravet på att lägre inkomster skall vara fria från eller få en reducerad skatt i förhållande till vad som eljest ifrågakommit traditionellt lösts genom att man vid inkomstberäkningen medgivit ett särskilt avdrag, i gällande lagstiftning benämnt ortsavdrag men av beredningen — sedan detta avdrags differentiering med hänsyn till dyrortsgrupper numera avskaffats — i dess förslag kallat grundavdrag. Det nuvarande avdraget är så konstruerat att det tillföres alla inkomsttagare oavsett inkomstläge, i den mån inkomsten förslår.

Andra metoder för att ge lägre inkomsttagare avsedd skattebefrielse eller skattereduktion är givetvis tänkbara och har diskuterats i betänkandet. Beredningen har emellertid funnit övervägande skäl tala för bibehållande av den nuvarande ordningen med fasta ortsavdrag.

I anslutning till bedömningen av ortsavdragens storlek konstaterar beredningen, att en uppräknig av avdragen är erforderlig för att kompensera lägre inkomsttagare för en höjd indirekt beskattning och för att bibehålla och något öka avdragens reella värde. Stöd för höjning erhålles även vid en jämförelse mellan nuvarande avdrag och de normalbelopp, som anses såsom existensminimum vid utmätning och införsel och vid tillämpning av socialhjälpslagen. Det framhålles emellertid, att skilda omständigheter kan medverka till ett i viss mån annat synsätt nu beträffande ortsavdragen än tidigare. Härvid åsyftas den allmänna inkomstutvecklingen och den genomförda socialpolitiska målsättningen samt därutöver vad den numera tillgängliga undersökningen rörande s. k. låga inkomsttagare utvisar. — En närmare redovisning för nu nämnda omständigheter har i betänkandet lämnats på s. 71 f. och 246 f.

Skatteberedningen har sammanställt dessa omständigheter med vad som förut konstaterats om skattebördans omfattning och om det ofrånkomliga i att denna börda till väsentlig del bäres även av de breda lagren inkomsttagare. Därvid har beredningen funnit att frågan om ortsavdragens storlek kommit i ett, jämfört med tidigare, förändrat läge. Höjningar av avdragen gynnar en begränsad grupp inkomsttagare bland vilka den övervägande delen — deltidsanställda, personer som av olika skäl haft förvärvsarbete blott en del av året osv. — har en helt annan skatteförmåga än den deras taxerade inkomst ger uttryck för. Å andra sidan kvarstår givetvis en inte helt obetydlig grupp låga inkomsttagare med en skatteförmåga som svarar mot den skattepliktiga inkomsten. Beredningen framhåller att denna grupp självfallet allttjämt måste beaktas men att perspektiven i avvägningsfrågan uppenbart förskjutits. Därjämte tillkommer den omständigheten att en höj-

ning av ortsavdragen är synnerligen kostnadskrävande och ägnad att i motsvarande mån förhindra andra reformer som ansetts böra föreslås.

Skatteberedningen föreslår, efter att ha prövat på frågan inverkan omständigheter, att ortsavdragen år 1970 skall utgöra 6 000 kr. för gifta och 3 000 kr. för ensamstående skattskyldiga. Härvid har förutsatts att samma avdrag skall gälla vid såväl den kommunala som den statliga taxeringen.

Reservationer. Skatteberedningens förslag i förevarande avseende är inte enhälligt. Sålunda föreslår herrar Meidner och Nilstein, med instämmande såsom särskilt yttrande av herr Östergren, att ortsavdragen år 1970 bestämmas enligt följande:

för ensamstående 2 750 kr.

för makar utan barn 4 500 kr.

för makar med barn 5 500 kr.

för ofullständiga familjer 5 500 kr.

Remissyttrandena

Flertalet remissorgan tillstyrker beredningens förslag till ortsavdrag eller lämnar det utan erinran. Principen att avdrag sker från den taxerade inkomsten har således genomgående godtagits. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* framhåller emellertid att avdrag från den uträknade skatten ur flera synpunkter vore att föredraga och att ett dylikt system kunde övervägas för framtiden.

Socialstyrelsen förordar ett enhetligt ortsavdrag på 6 000 kr. Enligt styrelsens förslag skulle detta ortsavdrag även gälla för gift skattskyldig, i den mån han har inkomst. För make utan egen inkomst skulle alltså särskilt ortsavdrag ej beräknas. Styrelsen antyder även möjligheten att differentiera ortsavdraget efter inkomstens storlek så att avdraget blir större vid lägre inkomster än vid högre.

Länsstyrelsen i Jönköpings län framhåller att ortsavdraget bör täcka existensminimum.

Lägre ortsavdrag än de av skatteberedningens majoritet föreslagna förordas i flera yttranden. Det reservationsvis framförda förslaget, innefattande avdrag på resp. 2 750, 4 500 och 5 500 kr., vinner sålunda bifall av *lantbruksstyrelsen* och *arbetsmarknadsstyrelsen* samt av *Kooperativa förbundet*, *LO*, *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)*, *Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)* och *Kvinnliga akademikers förening*. Även *näringslivets skattedelegation* och *flera handelskammare* finner skäl för de lägre avdragen, ehuru de slutligt förordar majoritetens förslag.

SSU föreslår att avdragen bestämmas till 2 500 kr. för ensamstående och 5 000 kr. för makar.

Sveriges husmodersföreningars riksförbund vill bibehålla nuvarande avdrag å 4 500 kr. för barnlösa makar, men synes i övrigt ansluta sig till be-

redningens förslag. *Överståthållarämbetet* ifrågasätter huruvida inte jämväl avdraget för ensamstående bör behållas vid nuvarande nivå 2 250 kr. Alternativt nämner ämbetet även beloppen 2 500 kr. för ogifta, 5 000 kr. för gifta barnlösa samt 6 250 kr. för gifta med hemmavarande barn under 18 år.

Sveriges socialdemokratiska studentförbund förordar att de nuvarande grundavdragen behålles.

Flera av de remissorgan, som förordar lägre grundavdrag än beredningen, framhåller såsom en förutsättning för sin ståndpunkt att avdraget för ned-satt skatteförmåga får vidgad tillämpning.

Skatteskalorna

Nuvarande skalor för den statliga inkomstskatten innefattar i botten ett brett skikt i vilket skatten uttages efter 10 procent på den beskattningsbara inkomsten (det s. k. proportionella skiktet) samt därefter inkomstskikt med successivt stegrat skatteuttag. Maximum nås vid 65 procent. Det proportionella skiktet sträcker sig upp till, beträffande ensamstående 6 000 kr. beskattningsbar inkomst och i fråga om makar 12 000 kr. beskattningsbar inkomst. Skatt efter 65 procent tas ut i inkomstskikt från och med 150 000 kr. beskattningsbar inkomst, lika för makar och ensamstående.¹

I övrigt får jag beträffande nuvarande och tidigare skatteskalor hänvisa till betänkandet s. 249—252.

Skatteberedningen

I betänkandet framhålles inledningsvis att man vid bedömningen av skatteuttagets storlek i olika inkomstlägen måste i viss mån beakta skattemedlens användning och den inkomstfördelning som därigenom åstadkommes. Då en avsevärd del av skattemedlen användes för s. k. transfereringar, sker omfördelning av samhällsinkomsten redan genom uttag av proportionell skatt, och än mer genom en progressiv. Vidare erinras om vad som numera är känt rörande de enligt inkomststatistiken låga inkomsttagarna samt om önskemålet att för de breda skikten inkomsttagare ha en gemensam skattesats och därigenom undgå den progressivitet som skapar den s. k. marginalskatteproblematiken. Ett brett proportionellt skikt har i gällande lagstiftning eftersträfvats och beredningen har den meningen att så även framdeles bör ske. Med hänsyn till det avsevärda skattebortfall, som skulle föranledas av en sänkning av den för det proportionella skiktet f. n. gällande skattesatsen, 10 procent, har beredningen stannat för att bibehålla denna skattesats. Ett ytterligare skäl härför är att enligt beredningens mening en längre gående progressionsutjämning bör eftersträvas på sikt. Ett lägre skatteuttag i det första skiktet skulle te sig som ett hinder för en utveckling i sådan riktning.

¹ Nuvarande skatteskalor finns redovisade i tabell på s.29

Det proportionella skiktet föreslås år 1970 utsträckt på sätt anges i följande sammanställning (motsvarande inkomstbelopp enligt nuvarande regler anges som jämförelse).

	Makar		Ensamstående	
	beskattningsbar inkomst kr.	motsvarande årsinkomst kr.	beskattningsbar inkomst kr.	motsvarande årsinkomst kr.
Beredningens förslag	16 000	26 200	8 000	13 300
Nuvarande skatteskala	12 000	20 000	6 000	10 000

Ett sålunda bestämt proportionellt skikt innebär, med de ortsavdrag beredningen föreslagit, att år 1970 50 procent av alla gifta och 57 procent av de ensamstående skulle falla inom det proportionella skiktet. — De angivna procentalen grundar sig på vissa i betänkandet redovisade beräkningar rörande inkomsttagarnas fördelning på inkomstklasser år 1970. — Som jämförelse nämnes att motsvarande siffror för år 1953 var 75 resp. 68 procent och för år 1964 52 resp. 57 procent.

Beträffande skatteskalans utformning i skikten utöver det första framhåller beredningen, att det här mindre än på flertalet andra områden är möjligt att ange objektivt grundade omständigheter, som utvisar, hur ett bedömande bör ske. I betänkandet sammanställs och belyses faktorer som brukar åberopas i debatten i hithörande frågor. Sålunda behandlas inkomstbeskattningens betydelse för utbudet av arbetskraft, inbegripet det s. k. marginalskattetänkandet, och för det personliga sparandet, progressionens inverkan på de anställdas löneanspråk samt progressionens eventuella samband med skattefusk och skatteflykt. Beredningen framhåller att alla dessa faktorer är av beskaffenhet att i större eller mindre grad, allt efter bedömarens egen uppfattning, kunna inverka vid ett ställningstagande till skatteskalorna.

I betänkandet beröres även den problematik som orsakas av progressionen i beskattningen och som sammanhänger med att vissa skattskyldiga, exempelvis de med högre utbildning, förvärvar sin livsinkomst under färre antal år än andra. Deras livsinkomst blir genom progressionen hårdare beskattad än motsvarande livsinkomst för andra skattskyldiga.

Beredningen har i sammanhanget understrukit att det är den samlade skattebördans fördelning mellan olika inkomsttagare som är utslagsgivande vid bedömningen av vad som kan anses rimligt eller rättvist. En lindring i progressiviteten ger en lättnad i statsskatten för inkomsttagare över det proportionella skiktet, något som beredningen för övrigt ansett vara till viss del motiverat redan med hänsyn till penningvärdeförändringen. Men andra faktorer verkar, påpekas det, om än med begränsad tyngd, i motsatt riktning.

Som nyss nämnts har beredningen föreslagit att uttagsprocenten 10 bibehålles i det proportionella skiktet. Beredningen har vidare strävat efter att hålla en måttlig, i förhållande till dagsläget starkt reducerad skattesats för de närmast följande skikten i syfte att för breda grupper skattskyldiga i möjlig mån begränsa den s. k. marginalsikten.

Den följande tabellen visar den av skatteberedningen föreslagna skatteskalen i jämförelse med gällande skalor.

Giftna				Ogiftna			
Beskattningsbar inkomst 1 000 kr.	Nuvarande skala %	Föreslagen skala %	Skillnad kol. 3— kol. 2	Beskattningsbar inkomst 1 000 kr.	Nuvarande skala %	Föreslagen skala %	Skillnad kol. 7— kol. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
— 12	10	10	—	— 6	10	10	—
12— 16	20	10	— 10	6— 8	20	10	— 10
16— 18	30	16	— 14	8— 9	20	16	— 4
18— 20	30	16	— 14	9— 10	25	16	— 9
20— 24	38	22	— 16	10— 12	25	22	— 3
24— 30	38	28	— 10	12— 15	30	28	— 2
30— 32	43	28	— 15	15— 16	30	28	— 2
32— 40	43	34	— 9	16— 20	36	34	— 2
40— 60	48	40	— 8	20— 30	41	39	— 2
60— 80	54	46	— 8	30— 40	45	44	— 1
80—100	54	46	— 8	40— 50	49	44	— 5
100—120	59	52	— 7	50— 60	49	49	—
120—150	59	52	— 7	60— 75	54	49	— 5
150—200	65	58	— 7	75—100	54	54	—
200—250	65	58	— 7	100—125	59	54	— 5
250—300	65	65	—	125—150	59	59	—
300—400	65	65	—	150—200	65	59	— 6
400—	65	65	—	200—	65	65	—

Skatteberedningen framhåller att den betydande reduktion av den statliga inkomstskatten, som de föreslagna skalorna innebär jämfört med nu gällande, givetvis varit åsyftad. Staten kompenseras enligt beredningens förslag härför främst genom höjning av den indirekta skatten och omläggningen av socialförsäkringsavgifterna.

Reservationer. I en reservation av herrar Meidner och Nilstein, med instämmande av herr Östergren, föreslås att de statliga inkomstskatteskalorna år 1970 genomgående sänkes med en enhet i förhållande till majoritetens förslag. Därjämte förordas viss ytterligare lindring av skalan för ensamstående.

Remissyttrandena

Beredningens förslag biträdades eller lämnas uttryckligen utan erinran av kammarrätten, riksskattenämnden, lantbruksstyrelsen och flertalet läns-

styrelser samt av Svenska sparbanksföreningen, Lantbrukets skattedelegation och Yrkeskvinnors klubbars riksförbund.

Flera av de nämnda remissinstanserna framhåller i likhet med beredningen vikten av en ytterligare sänkning av progressionen på sikt.

Vissa länsstyrelser jämte övervägande antalet hörda sammanslutningar förordar att progressionen redan nu mildras mera än beredningen föreslagit. Kooperativa förbundet och Kvinnliga akademikers förening biträder det förslag som framförts av herr Meidner m. fl. Flera remissinstanser förordar en ulsträckning av det proportionella skiktet. Denna uppfattning företrädes av länsstyrelserna i Blekinge, Kristianstads, Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län, av Näringslivets skattedelegation, flera handelskammare, Svenska företagares riksförbund samt av Statstjänstemännens riksförbund (SR) och Sveriges konservativa studentförbund. I flera av dessa yttranden förordas därjämte en mildring av skattesatserna i inkomstskikten över det första. TCO anser att skatteskalen bör mildras inom en kostnadsram av ungefär en miljard kr. jämfört med beredningens förslag. Denna sänkning anges böra ske dels genom att inkomstskikten göres bredare, dels genom att stegringen av skattesatserna göres mindre. Länsstyrelsen i Västmanlands län förordar en jämfört med beredningen längre gående marginalskattesänkning sålunda att skattesatserna i skalen för gifta sättes till 28 procent i skiktet 32 000—40 000 kr. beskattningsbar inkomst, mot beredningens 34 procent, och till 34 procent i skiktet 40 000—50 000 kr. mot beredningens 40 procent.

Överståthållarämbetet ifrågasätter en lägre skattesats än 10 procent i det proportionella inkomstskiktet. SACO framhåller att den statliga skatteskalen borde utformas så att den statliga och kommunala marginals-katten inte överskrider 50 procent i de inkomstskikt där löntagarna befinner sig. På grundval av denna uppfattning förordar SACO en skala, som är i sin första del progressiv med långsam upptrappning till ett brett »proportionellt» skikt i skatteskalans mitt, där skattesatsen är exempelvis 35 procent. Därefter sätter på nytt den progressiva beskattningen in i skatteskalans topp. Enligt SACO:s mening bör därför marginals-katteuttaget i samtliga skikt utom det första sänkas mera än såväl beredningen som reservanterna föreslagit.

I åtskilliga yttranden förordas mildare progression än vad beredningen föreslagit utan att därvid utformningen av skatteskalorna närmare angives. Till denna grupp kan räknas länsstyrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Hallands och Älvsborgs län, Handels arbetsgivareorganisation, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation samt Familjeföretagens förening.

Yttranden, i vilka förordas större progression än beredningen föreslagit, har avgivits av LO, SSU och Sveriges socialdemokratiska studentförbund. I samma riktning uttalar sig Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund.

LO uttalar att reduktionen av skattesatserna i större utsträckning bör komma de lägre inkomstklasserna till del jämfört med beredningens förslag.

Detta bör enligt LO kunna ske utan att marginalskatteprocenten i förhållande till nuläget behöver höjas för andra kategorier. Emellertid tillägger LO att en fortsatt utbyggnad av det sociala trygghetssystemet möjliggör en mildare progression på längre sikt.

SSU:s yttrande innefattar en fullständigt utformad skatteskala för makar. Denna överensstämmer med den av beredningen föreslagna upp till en beskattningsbar inkomst av 32 000 kr., där skattesatsen sålunda är 28 procent. För inkomstskikten därefter förordar SSU mindre jämkningar än beredningen. Skillnaden i skattesats växer från en till sju enheter. *Sveriges socialdemokratiska studentförbund* framhåller att dess kritik mot förslaget i denna del främst gäller de skattelindringar som de högsta inkomsttagarna får enligt beredningens förslag men även det stora proportionella skikt som uppstått i och med att beredningen inte tänkt sig möjligheten att ha en lägre skattesats än 10 procent för de lägsta inkomsttagarna.

Familjebeskattningen

För närvarande gäller som bekant, att makar samtaxeras. Samtaxering sker även av vissa ogifta som sammanlever under äktenskapsliknande förhållanden.

Samtaxeringen innebär att makarna taxeras var och en för sin inkomst men att i fråga om vissa avdrag och beräkningen av den statliga skatten makarna i viss mån betraktas som en enhet. Det extra avdraget vid beräkning av inkomst av kapital, maximum för det allmänna avdraget för livförsäkringspremier samt ortsavdraget är således för makar tillsammans dubbelt så stort som för ensamstående. I den mån den ena maken inte kan utnyttja sina avdrag tillkommer de i stället den andra maken. Om den ena makens deklaration i sin helhet visar underskott får den andra maken dra av detta underskott i sin deklaration.

I fråga om beräkningen av statlig inkomstskatt gäller att skatten beräknas på grundval av makarnas sammanlagda beskattningsbara inkomster. Emellertid tillämpas en särskild skatteskala för makar och denna skala leder till att makar får lägre skatt än en ogift med samma beskattningsbara inkomst som makarna tillsammans så snart den beskattningsbara inkomsten överstiger 6 000 kr. Skalorna är vidare så uppbyggda, att intill ungefär 24 500 kr. årsinkomst makarnas sammanlagda skatt motsvarar skatten för två ensamstående, vardera med hälften av makarnas inkomst (tudelning).

Även vid förmögenhetsbeskattningen sker samtaxering av makar. Vid förmögenhetsberäkningen får makarna inbördes kvitta underskott. Skatten beräknas på grundval av en för makarna fastställd gemensam beskattningsbar förmögenhet. Till skillnad från inkomstskatten tillämpas ej tudelning beträffande förmögenhetsskatten; för denna skatt finnes blott en skala, gemensam för ensamstående och makar.

Om hustru har förvärvsarbete (inkomst av jordbruksfastighet, rörelse

eller tjänst) är hon berättigad till s. k. förvärvsavdrag. Om makarna icke har minderåriga barn utgör förvärvsavdraget 300 kr. Om barn finnes, utgår i fråga om inkomst av rörelse eller tjänst högre förvärvsavdrag. Avdraget beräknas nämligen i dessa fall till 300 kr. plus 20 procent av förvärvsinkomsten, dock högst till 2 000 kr. Om hustrun arbetar i mannens jordbruksfastighet eller rörelse (s. k. faktisk sambeskattning) får mannen i princip ett förvärvsavdrag om 300 kr.

Ensamstående med minderårigt barn (s. k. ofullständig familj) behandlas i väsentliga hänseenden som gift. Detta gäller bl. a. förvärvsavdrag, ortsavdrag och skala för statlig inkomstskatt. Beträffande rätt till förvärvsavdrag för den ensamstående barnförsörjaren gäller, oberoende av kön, de regler som tillämpas för hustru med egen inkomst. I ett hänseende är reglerna om förvärvsavdrag gynnsammare för de ofullständiga familjerna än för makar, nämligen för fall av inkomst av jordbruksfastighet. Sådan inkomst berättigar nämligen den ensamstående barnförsörjaren till avdrag med 300 kr. plus 20 procent av inkomsten av fastigheten, dock högst med 2 000 kr. (för hustru gäller i detta fall, som nyss nämnts, att avdraget är maximerat till 300 kr.).

Skatteberedningen

Sam- eller särbeskattning. I betänkandet behandlas på s. 270—289 ingående principfrågan om sam- eller särbeskattning av makar.

Skatteberedningens ställningstagande till frågan om sam- eller särbeskattning av makar innebär att sambeskattningsprincipen föreslås bibehållen. Beredningen framhåller emellertid att den är väl medveten om att omständigheter och förhållanden, som i dagens läge måste te sig avgörande vid ett ställningstagande, med samhällsutvecklingen — och kanske i en inte avlägsen framtid — kan förändras. Här åsyftas särskilt den faktiska omfattningen av de gifta kvinnornas förvärvsarbete och deras reella möjlighet att er hålla och åtaga sig sådant arbete. En faktor, från vilken inte heller kan bortses, är den föreliggande anpassningen till gällande skattesystem och konsekvenserna av en omläggning av detta i förevarande hänseende. För skatteberedningen har detta varit en tungt vägande synpunkt när det kunnat konstateras att en övergång i dagens läge till särbeskattning inte väl låter sig förenas med en skatteomfördelning till förmån för barnfamiljerna i allmänhet. Sedan åter en sådan omfördelning nåtts, kan även detta medverka till en perspektivförskjutning i särbeskattningsfrågan.

Beredningens förslag i denna del är enhälligt, men i ett särskilt yttrande framhåller herrar Meidner, Nilstein och Östergren att en långsiktig och successiv övergång till ett individualistiskt skattesystem bör komma till stånd. Till följd härav, anför dessa ledamöter, bör på lång sikt eftersträvas ett skattesystem med en enhetlig skatteskala och särbeskattning av makar. I ett dylikt system skulle, sedan det är slutligt utformat, inte finnas

plats för vare sig överflyttning av ortsavdrag eller andra avdrag mellan makarna, ej heller för könsbundna förvärvsavdrag.

Frivillig särbeskattning. Ehuru skatteberedningen sålunda avvisar tanken på en generell särbeskattning, har den diskuterat införande av rätt till frivillig särbeskattning i fall, där sambeskattningen leder till högre skatt. Sådan effekt anges kunna f. n. uppkomma i 2 å 3 procent av alla äktenskap. I betänkandet redovisas (s. 289—295) beräkningar rörande en sådan fakultativ särbeskattning avsedd för makar, som båda har förvärvsinkomster. Det konstateras emellertid, under förutsättning att beredningens förslag rörande inkomstbeskattningen i övrigt genomföres, att särbeskattning skulle vara av egentligt värde för makarna endast i mycket höga inkomstlägen och i vissa inkomstkombinationer. Antalet sådana fall anges överslagsvis till någon eller några få promille av samtliga äktenskap. Bestämmelserna i ämnet måste därjämte bli mycket invecklade och i fall, där deras tillämpning påkallades för prövning om skattelättnad kunde vinnas, administrativt tyngande. I viss mån skulle de även inbjuda till skatteflykt. Beredningen har mot bakgrunden av dessa bedömanden ansett sig inte böra förorda att frivillig särbeskattning införes.

Reservationer till skatteberedningens förslag yrkas dels av herrar Meidner, Nilstein och Östergren dels av herr Gustafson att rätt till frivillig särbeskattning införes (betänkandet s. 696—697, 699).

Relationen mellan ortsavdragen. Skatteberedningen, som behandlat detta avsnitt på s. 296—300 i betänkandet, förordar att den nuvarande relationen mellan ortsavdragen för gifta och ogifta bibehålles. Som skäl härför anges bl. a. att tudelningsprincipen, som enligt beredningens mening inte nu kan överges, och tekniska synpunkter talar för att nu gällande förhållande 2 till 1 bibehålles. Beredningen har även diskuterats frågan om ett borttagande av det dubbla ortsavdraget för familj med hemmavarande hustru men funnit övervägande skäl tala häremot.

I detta sammanhang må erinras om att den förut omnämnda *reservationen* av herr Meidner m. fl. rörande ortsavdragen innebär en förändrad relation mellan gifta och ogifta såvitt avser äktenskap utan minderåriga barn, där endast den ene maken har inkomst.

Tudelning. I betänkandet (s. 300—304) diskuteras olika avvägningar mellan gifta och ogifta i skalorna för den statliga inkomstskatten. Skatteberedningen har stannat för att den nuvarande tudelningen bör bibehållas och utvidgas. Beredningen har funnit skäl i och för sig föreligga för att tudelningsprincipen skall tillämpas fullt ut. Då detta emellertid skulle innebära en större differentiering av skattetrycket mellan ensamstående och gifta än som från andra synpunkter kan anses önskvärd, har beredningen stannat för att föreslå en tudelning upp till en beskattningsbar inkomst av 40 000 kr., motsvarande en årsinkomst av ungefär 55 000 kr. Den nuvarande tu-

delningsgränsen går vid en beskattningsbar inkomst av 16 000 kr., vilket motsvarar en årsinkomst av ca 24 500 kr.

Skatteberedningens förslag är dock inte enhälligt. Herrar Meidner, Nilstein och Östergren föreslår i en reservation en lägre tudelningsgräns än vad beredningens majoritet förordat (s. 696).

Förvärvsavdrag. I betänkandet behandlas frågan om förvärvsavdrag på s. 304—316. Beredningen föreslår på denna punkt att förvärvsavdrag icke vidare skall medges makar, som saknar minderåriga barn. Om familjen har hemmavarande barn skall enligt förslaget förvärvsavdrag medges enligt följande.

Gift kvinna, som haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete får avdrag med 25 procent av inkomsten upp till 16 000 kr. I den mån inkomsten därtill föreslår medges dock alltid avdrag med 1 000 kr.

Gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet är berättigad till avdrag för värdet av egen arbetsinsats i jordbruket intill ett belopp av 1 000 kr.

Gift man med inkomst av rörelse eller jordbruk, vari hustrun utfört arbete, får avdrag med belopp motsvarande värdet av hustruns arbetsinsats intill ett belopp av 1 000 kr.

Mot beredningens förslag har avgivits reservationer. Herrar Meidner, Nilstein och Östergren vill således bibehålla förvärvsavdrag för barnlösa familjer och föreslår att gift kvinna med inkomst av rörelse eller inkomst av eget arbete, då barn saknas, får avdrag med 1 000 kr. samt att det nuvarande avdraget å 300 kr. vid faktisk sambeskattnings bibehålles för familjer, där barn icke finnes (s. 694). Samma mening i fråga om 300-kronorsavdraget framföres i en reservation av herrar Gustafson och Sundin. Dessa ledamöter föreslår även, att i familjer utan hemmavarande barn gift kvinna, som haft inkomst av rörelse eller inkomst av eget arbete, skall få avdrag med 10 procent av inkomsten upp till 10 000 kr. I den mån inkomsten föreslår skall dock alltid medgivas avdrag med 300 kr. (s. 700).

Barnbidrag (betänkandet s. 316—329). Skatteberedningen har med sitt förslag syftat till en skatteomfördelning till barnfamiljernas förmån. Två metoder har därvid ansetts kunna komma i fråga, nämligen höjning av det generella barnbidraget eller införande av barnavdrag vid taxeringen. Beredningen har ansett, att vägen över en höjning av barnbidraget är att föredraga och föreslår en höjning från 700 kr. till 1 200 kr. år 1970. För övergångstiden fram till år 1970 föreslås barnbidrag om 800 kr. år 1966, 880 kr. år 1967, 960 kr. år 1968 och 1 120 kr. år 1969.

Mot skatteberedningens förslag har anmälts reservationer. En av kommitténs ledamöter, herr Östman, föreslår, att nuvarande barnbidrag på 700 kr. bibehålles för de två första barnen i en familj. För det tredje barnet skulle bidrag utgå med 1 000 kr., för det fjärde med 1 300 kr., för det femte med 1 600 kr. samt för det sjätte och vart följande barn med 1 900 kr. Där-

till skulle barnavdrag medges för barn upp till 18 år med 2 500 kr. Familjer, som inte kan utnyttja barnavdragen, skulle i viss ordning tillgodoföras motsvarande förmåner i form av »negativ» skatt (s. 702—711).

Herrar Meidner, Nilstein och Ekström föreslår i fråga om reformens ikraftträdande, att barnbidragen bestämmas till följande belopp: år 1966 med 800 kr., år 1967 med 930 kr., år 1968 med 1 000 kr. samt år 1969 med 1 120 kr. (s. 734).

Ofullständiga familjer (betänkandet s. 329—330). Skatteberedningen framhåller, att gällande likställighet mellan ensamstående barnförsörjare och fullständiga familjer såvitt avser rätt till ortsavdrag och förvärvsavdrag samt tillämplig skatteskala nyligen prövats av riksdagen. Beredningen har därför för egen del inte funnit anledning att aktualisera någon ändring härutinnan vid skattesystemets omläggning.

Remissyttrandena

Sam- eller särbeskattning. Skatteberedningens uppfattning att sambeskattningen tills vidare bör behållas som normal form för beskattning av makar delas av nästan alla remissinstanser. I ett flertal yttranden uttalas dock att särbeskattning från åtskilliga synpunkter sett är att föredra och att denna beskattningsform torde böra införas inom en inte alltför avlägsen framtid.

En mot beredningens förslag avvikande mening framkommer endast i några få yttranden. *Länsstyrelsen i Skaraborgs län* yrkar på att familjebeskattningen förutsättningslöst utredes på nytt. *Fredrika-Bremer-Förbundet* avstyrker beredningens hela förslag i fråga om familjebeskattningen. *Folkpartiets ungdomsförbund* anser att generell särbeskattning bör införas redan nu. Även *socialstyrelsen* synes närmast förordad övergång till särbeskattning.

LO föreslår, såsom ett första steg mot en framtida övergång till generell särbeskattning, att barnlösa makar särbeskattas och därvid hänföres till skalan för ogifta. I samband med en sådan ändring skulle även relationen mellan skalorna överses.

Sveriges socialdemokratiska studentförbund förordar att särbeskattning genomföres av all inkomst av tjänst utom för sammanboende inkomsttagare med hemmavarande barn under 16 år. Undantagsbestämmelsen skulle därefter successivt ändras så att för varje år den ålder hos hemmavarande barn, som berättigade till sambeskattning, sänktes med ett år.

Skatteberedningens bedömande att rätt till frivillig särbeskattning inte bör införas vid bibehållen sambeskattning vinner stöd hos flertalet remissinstanser.

I ett betydande antal remissyttranden förordas emellertid att rätt till frivillig särbeskattning införas. Det särbeskattningsystem, som reservationsvis påyrkats av vissa ledamöter i beredningen, vinner sålunda stöd av *arbetsmarknadsstyrelsen* och *länsstyrelserna i Älvsborgs och Västerbottens*

län, av Svenska sparbanksföreningen, handelskamrarna i Skåne, Småland, Blekinge och Gävle samt Kooperativa förbundet, av TCO, SR, SACO, Yrkeskvinnors klubbars riksförbund, Kvinnliga akademikers förening, Sveriges husmodersföreningars riksförbund och Folkpartiets kvinnoförbund.

Relationen mellan Ortsavdragen. Skatteberedningens förslag att behålla den nuvarande relationen 2:1 mellan Ortsavdragen tillstyrkes eller lämnas utan erinran i flertalet remissyttranden.

En annan relation än den nu gällande skulle i vissa fall bli följd av de förslag till Ortsavdrag som framkommit under remissbehandlingen av betänkandet.

Tudelning. Flertalet remissinstanser godtar de av skatteberedningen föreslagna skatteskalorna och därmed även en tudelningsgräns vid ungefär 55 000 kr. årsinkomst.

Lägre tudelningsgräns förordas av *Arbetsmarknadsstyrelsen, Kooperativa förbundet, Kvinnliga akademikers förening* och *Folkpartiets kvinnoförbund*, vilka förordat reservationen i fråga om skatteskalorna. TCO och SACO förordar lägre tudelningsgräns än utredningsmajoriteten och synes vilja gå längre än reservanterna i fråga om att närma skalan för ogifta till skalan för makar. LO uttalar sig emot att höja tudelningsgränsen utöver vad som för närvarande gäller. En liknande uppfattning framföres av *lantbruksstyrelsen* och *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*.

A andra sidan har uttalanden gjorts till förmån för en fullständigt genomförd tudelning. *Kammarrätten, länsstyrelserna i Östergötlands och Blekinge län* samt *Sveriges konservativa studentförbund* företräder denna ståndpunkt.

Yrkeskvinnors klubbars riksförbund synes förorda en gemensam skatteskala för gifta och ogifta.

Förvärvsavdrag. Förslaget att förvärvsavdrag inte skall medges barnlösa familjer godtas eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser.

Den i betänkandet reservationsvis framförda uppfattningen att avdrag bör medges även åt barnlösa biträdes emellertid av ett betydande antal myndigheter och sammanslutningar. En utformning av avdraget i enlighet med vad herrar Meidner, Nilstein och Östergren förordat tillstyrkes av *Arbetsmarknadsstyrelsen* samt *länsstyrelserna i Jönköpings, Älvsborgs och Jämtlands län, Kooperativa förbundet, TCO, SACO, SR, LO, SSU, Yrkeskvinnors klubbars riksförbund* samt *Kvinnliga akademikers förening*.

Reservationen av herrar Gustafson och Sundin biträdes av *lantbruksstyrelsen, länsstyrelserna i Östergötlands och Västmanlands län* samt *Folkpartiets ungdomsförbund*.

Handelskamrarna i Skåne, Småland och *Blekinge* förordar att förvärvsavdrag medges åt barnlösa familjer med hälften av de belopp som beredningen föreslår i fråga om barnfamiljer. Avdrag skulle således medges med

12 1/2 procent av inkomsten upp till 16 000 kr., dock högst 2 000 kr. Minimiavdraget skulle utgöra 500 kr.

Länsstyrelsen i Norrbottens län finner skäl tala för att det nuvarande avdraget på 300 kr. för barnlös gift yrkeskvinna höjes till 500 kr.

Länsstyrelserna i Södermanlands, Göteborgs och Bohus samt Västerbottens län uttalar sig emot ett slopande av nyssnämnda avdrag på 300 kr. Jämväl Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund anser förvärvsavdrag böra medges även åt barnlösa.

Beredningens förslag beträffande familjer med hemmavarande barn under 16 år, där hustrun har inkomst av rörelse eller eget arbete, godtas i allmänhet av remissorganen. I några yttranden har dock framförts förslag om annan utformning.

Länsstyrelsen i Malmöhus län förordar att avdragets maximum höjes till 5 000 kr. Även LO ifrågasätter ett högre avdrag än beredningen gjort. Länsstyrelserna i Gotlands och Örebro län uttalar sig för lägre maximibelopp än 4 000 kr. Länsstyrelsen i Kalmar län ifrågasätter en utformning med fast bottenavdrag på 1 000 kr. jämte 20 procent av inkomsten i skiktet mellan 1 000 kr. och 16 000 kr. Länsstyrelsen i Hallands län biträder utredningens förslag i fråga om maximibeloppet och procentsatsen men förordar att avdraget utformas enligt det nuvarande systemet med ett fast avdrag, förslagsvis 500 kr., jämte kvotavdrag.

Kammarrätten och riksskattenämnden förordar att förvärvsavdraget utformas såsom ett rent kvotavdrag, således utan något minimibelopp.

I några yttranden har framförts uppfattningen att rätten till förvärvsavdrag bör anknytas till de verkliga kostnaderna. Till denna grupp kan räknas överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Södermanlands, Malmöhus och Örebro län samt Fredrika-Bremer-Förbundet. Av de nämnda instanserna föreslår överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Malmöhus län en kombination av schablonavdrag och avdrag för verkliga kostnader.

Sveriges husmodersföreningars riksförbund framhåller att förvärvsavdrag bör tillgodoföras mannen i de fall hustrun inte kan sköta hemmet t. ex. på grund av sjukdom.

Den åldersgräns hos barnet som berättigar till förvärvsavdrag — f. n. 16 år — har i några yttranden föreslagits höjd till 18 år.

Jämväl beredningens förslag om förvärvsavdrag, då hustrun har inkomst av jordbruksfastighet eller då hon biträder i mannens jordbruk eller rörelse (faktisk sambesättning), godtas av flertalet remissorgan. I åtskilliga yttranden framföres dock erinringar.

Såsom framgått av den föregående redogörelsen förordar ett ganska stort antal remissinstanser förvärvsavdrag också för barnlösa. Denna uppfattning företrädes sålunda av bl. a. dem, som anslutit sig till någon av reservationerna i fråga om förvärvsavdragen.

Lantbrukets skattedelegation och *Föreningen Auktoriserade revisorer* förordar att hustru med inkomst av jordbruksfastighet erhåller kvotavdrag i enlighet med vad beredningsmajoriteten föreslagit i fråga om rörelseinkomster. Även i fallen av faktisk sambeskattnings förordar *Lantbrukets skattedelegation* högre avdrag än beredningen. I sådana fall, då barn finnes, bör enligt delegationen maximibeloppet utgöra 2000 kr. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* anser att utformningen av förvärvsavdraget i denna del bör övervägas ytterligare.

Barnbidrag. Beredningens förslag om barnbidrag å 1 200 kr. biträdes i allmänhet av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna. I åtskilliga yttranden framhålles dock att vad utredningen föreslagit får anses såsom ett minimibelopp.

Högre bidrag förordas uttryckligen av några remissorgan. *Lantbruksstyrelsen* nämner 1 400 kr. som ett lämpligt belopp. Samma belopp förordas av *SSU*, som därjämte påyrkar särskilda vårdbidrag på 2 000 kr. samt ökat stöd till flerbarnsfamiljer och vissa studerande. I samma riktning uttalar sig *Sveriges socialdemokratiska studentförbund*. Särskilda vårdnadsbidrag förordas även av *socialstyrelsen*. *Länsstyrelsen i Gotlands län*, *I.O.* *Lantbrukets skattedelegation* och *Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund* finner det önskvärt med en ytterligare omfördelning av skattebördan till barnfamiljernas förmån.

Reservanten Östmans yrkande om barnavdrag jämte det kontanta bidraget vinner stöd av *kammarrätten* och *länsstyrelsen i Västernorrlands län*. *Överståthållarämbetet*, *Yrkeskvinnors klubbars riksförbund* och *Folkpartiets kvinnoförbund* ifrågasätter införande av särskilda grundavdrag för barn.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län finner frågan om skattebördans avvägning med hänsyn till barnförekomst böra övervägas ytterligare under beaktande av det stöd av socialpolitisk natur barnfamiljerna kan komma att erhålla.

Ofullständiga familjer. I denna del godtas betänkandet nästan genomgående av remissinstanserna. *Kammarrätten* och *överståthållarämbetet* ifrågasätter dock, om inte de ofullständiga familjerna i skattehänseende behandlas alltför gynnsamt jämfört med övriga barnfamiljer.

Förmögenhetsbeskattningen

Skatteberedningen

Beredningen framhåller att den enligt direktiven haft att uppmärksamma de frågor, som sammanhänger med beskattningen av förmögenhet och dess avkastning. Emellertid har det av tidsskäl icke varit möjligt att till behandling upptaga samtliga till förmögenhetsbeskattningen hörande frågor. Då vissa skäl kan anföras mot att till en isolerad behandling bryta ut vissa speciella frågor, har det övervägts att överhuvud inte behandla förmögenhetsbeskattningen i förevarande sammanhang. Beredningen har

emellertid inom området för inkomstsbeskattningen föreslagit åtgärder, motiverade bl. a. av förändringar i penningvärdet. Det har därför bedömts såsom konsekvent att söka ernå även de jämkningar i förmögenhetsbeskattningen, som har ett mera omedelbart samband med uppkomna penningvärdeförändringar och förskjutningar i förmögenhetsfördelningen. De jämkningar, varom då blir fråga, gäller det skattefria bottenbeloppet och själva skatteskalen. Förslaget får, understrykes det, ses som ett provisorium såtillvida att den mera fullständiga översynen redovisas först i ett senare betänkande.

Såsom ytterligare skäl att redan nu jämka förmögenhetsbeskattningen nämnes 1965 års allmänna fastighetstaxering och den höjning av taxeringsvärdena, som därvid torde ifrågakomma. Den av beredningen föreslagna förmögenhetsskatteskalen skulle dock enligt förslaget börja tillämpas först vid 1967 års taxering.

I betänkandet redovisas visst statistiskt material rörande förmögenheter-
nas storlek och förändringar olika år (s. 339—341).

Skatteberedningen förordar att skalan för förmögenhetsskatten justeras på sätt som framgår av denna tabell.

Beskattningsbar förmögenhet, 1 000 kr.	Skattesatser, ‰	
	Gällande skala	Enligt skatte- beredningens förslag
80— 100.....	5	0
100— 125.....	8	0
125— 150.....	8	7
150— 200.....	10	7
200— 400.....	13	10
400—1 000.....	16	14
1 000—	18	18

Såsom framgår av tabellen börjar den föreslagna skalan med en skattesats av 7 promille och slutar, såsom den nuvarande, med en skattesats av 1,8 procent. Den lägsta skattesatsen avser förmögenhet mellan 125 000 kr. och 200 000 kr., vilket innebär en stark breddning av det första skiktet av skalan i förhållande till vad nu gäller. Den följande stegringen i skattesats är i det hela jämnt avvägd.

Reservationer. Mot den av beredningen föreslagna sänkningen av förmögenhetsskatten vänder sig herr Ekström och förordar i stället en höjning i motsvarande omfattning. Här kan även nämnas herr Welinders förslag rörande omläggning av beskattningen av kapitalinkomst, så att avdraget å 400 resp. 800 kr. enligt 39 § 3 mom. kommunalskattelagen å ena sidan höjes men å andra sidan begränsas till avkastningen å monetära tillgångar (s. 746 f.).

Remissyttrandena

Den av beredningen föreslagna jämkningen av förmögenhetsbeskattningen tillstyrkes eller lämnas utan erinran i flertalet yttranden.

En jämkning av mindre omfattning förordas dock i ett par yttranden. Sålunda finner *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* det tillräckligt om skattepliktsgränsen höjes till 100 000 kr. Samma uppfattning i fråga om skattepliktsgränsen företrädes av *länsstyrelsen i Västmanlands län*, som emellertid därjämte förordar en mindre justering av skatteskalen. *LO* finner viss jämkning av förmögenhetsskatten vara motiverad, särskilt med hänsyn till det förväntade resultatet av pågående fastighetstaxering, men motsätter sig en minskning av det totala uttaget av förmögenhetsskatt. *Överståthållarämbetet, länsstyrelsen i Södermanlands län, SSU* och *Sveriges socialdemokratiska studentförbund* anser att förmögenhetsbeskattningen bör behållas oförändrad.

Fredrika-Bremer-Förbundet, som i fråga om inkomstbeskattningen förordat en särbeskattning av makar, framhåller att motsvarande princip bör gälla jämväl beträffande förmögenhetsbeskattningen.

I några remissyttranden förordas att, om förmögenhetsbeskattningen jämkas, detta skall ske med verkan redan från och med 1966 års taxering. Som skäl härför anföres att man härigenom kan mildra verkningarna av de höjningar av taxeringsvärdena som pågående fastighetstaxering väntas medföra. En sådan uppfattning företrädes av *riksskattenämnden, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Hallands och Norrbottens län, Näringslivets skattedelegation, Handelsn arbetsgivareorganisation, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Svenska sparbanksföreningen, Familjeföretagens förening* samt *handelskamrarna i Skåne, Småland och Blekinge*.

Departementschefen

I finansplanen för budgetåret 1965/66 har jag redogjort för behovet av en reform på skatteområdet och för huvuddragen av de åtgärder, som ansetts böra vidtagas. Av redogörelsen framgår, att denna reform är avsedd att bli ett led i den sedan år 1959 pågående omläggningen av vårt skattesystem till ökat inslag av indirekta skatter. Å ena sidan höjs den indirekta skatten och å andra sidan sänks de direkta statliga skatterna. Såsom jag närmare kommer att visa i det följande avses, att den direkta skatten skall sänkas för alla — här bortses från bolag och andra juridiska personer vilkas inkomstskatt inte berörs av förslaget — medan den indirekta beskattningen ökar. Den sammanlagda effekten blir att den totala skattebördan minskar för de inkomsttagare, vilkas inkomster kan betecknas som små och medelstora.

Inledningsvis vill jag därjämte nämna, att en riktlinje vid val av medel för att åstadkomma sänkningen av den direkta beskattningen varit att icke minska det kommunala beskattningsunderlaget. Härigenom undgås sådana rubbningar i kommunernas finanser som inte blott genom att leda till höjda utdebiteringar skulle motverka reformens syfte att sänka den direkta skatten utan även skulle försvåra de åtgärder att främja en kommunal skatteutjämning som planeras och som jag återkommer till i annat sammanhang.

Allmänna skatteberedningen har i sitt på försommaren år 1964 avlämnade betänkande föreslagit viss omläggning av skattesystemet. Även beredningen har syftat till att åstadkomma en omläggning av beskattningen mot ökad indirekt skatt. Beredningens målsättning har vid remissbehandlingen av betänkandet allmänt godtagits. Det i betänkandet framlagda förslaget innebär i sina huvudpunkter en övergång till finansiering av socialförsäkringens grundförmåner genom arbetsgivaravgifter för löntagarna, omläggning av den indirekta beskattningen och sänkning av den direkta beskattningen särskilt för barnfamiljerna. Av skäl som framgår av finansplanen och av vad jag här inledningsvis anfört kommer skatteberedningens förslag i fråga om socialförsäkringens finansiering liksom av den indirekta beskattningen icke att tas upp i detta sammanhang annat än på vissa punkter. Det har ansetts erforderligt, att de med dessa förslag förbundna problemen blir ytterligare belysta, innan ställning till dessa komplicerade frågor kan tas. Avsikten är att tillsätta departementala arbetsgrupper för den erforderliga översynen av dessa spörsmål.

Jag vill emellertid understryka att, även om skatteberedningens förslag inte i sin helhet nu kan bli föremål för lagstiftning, överensstämmelse råder mellan det förslag, som jag här avser att framlägga och de allmänna riktlinjerna i skatteberedningens förslag.

I det följande kommer jag att redovisa det nu aktuella reformförslagets olika punkter. Därvid kommer först att behandlas den direkta beskattningens utformning och därefter de i förevarande sammanhang aktuella indirekta skatterna. Avslutningsvis lämnas en redogörelse för de individuella och statsfinansiella verkningarna av reformen.

Den direkta beskattningen

Sam- eller särbeskattning

Det kanske största intresset bland allmänheten har knutits till den del av skatteberedningens förslag som behandlar familjebeskattningen och särskilt frågan om sam- eller särbeskattning av makar.

Skatteberedningen har ingående behandlat denna fråga. Beredningen föreslår enhälligt, att den nuvarande sambeskattningsprincipen tills vidare bibehålles men framhåller att samhällsutvecklingen, kanske i en inte avlägsen framtid, kan leda till ändrat ståndpunktstagande. Sistnämnda för-

hållande understrykes i en reservation av de i beredningen ingående representanterna för löntagarorganisationerna.

Ett tungt vägande skäl för skatteberedningen att avvisa tanken på en omedelbar övergång till ett system med särbeskattning av makar torde ha varit konsekvenserna av en omläggning av systemet. Eftersom makar med nuvarande utformning av ortsavdrag och skatteskalor intar en i förhållande till ensamstående förmånlig ställning i skattehänseende, leder en övergång till ett särbeskattningssystem till en relativ skattehöjning för familjerna.

Vid remissbehandlingen har endast enstaka röster höjts för omedelbart införande av ett särbeskattningssystem. Många remissinstanser har dock uttalat principiella synpunkter för särbeskattningen och för införandet av ett sådant system inom en inte avlägsen framtid.

Diskussionen av skatteberedningens förslag visar, att tiden ännu inte är mogen för ett avgörande i frågan. Oberoende härav kan dock övervägas att öppna möjlighet till frivillig särbeskattning i vissa fall av makar.

Frivillig särbeskattning

Allmänna skatteberedningen har diskuterat frågan om införande av rätt till frivillig särbeskattning i sådana fall, där båda makarna har förvärvsinkomst och sambeskattningen leder till högre skatt. Beredningen har emellertid funnit, att sådan särbeskattning skulle med de av beredningen föreslagna skatteskalorna vara av egentligt värde i ett mycket begränsat antal fall samt vidare blott i mycket höga inkomstlägen och vissa inkomstkombinationer. Vidare har beredningen ansett att bestämmelserna om frivillig särbeskattning måste bli invecklade och deras tillämpning administrativt tyngande. Mot bakgrunden bl. a. härav har beredningen inte ansett sig böra förorda att möjlighet till frivillig särbeskattning införes. — I två reservationer intas dock en motsatt ståndpunkt.

Även om skatteberedningens uppfattning i regel godtagits av remissinstanserna, har reservationsyrkandena om frivillig särbeskattning vunnit instämmanden i ett betydande antal remissyttranden.

Vid ett vägande av skälen för och emot en anordning med frivillig särbeskattning har jag funnit att övervägande skäl talar för att kraven på särbeskattning redan nu tillgodoses såtillvida, att möjlighet till frivillig särbeskattning av arbetsinkomst öppnas redan för inkomståret 1966 (dvs. 1967 års taxering). Då den tekniska utformningen av bestämmelser på området ännu icke är färdig, kan dock förslag i frågan inte framläggas i detta sammanhang. Jag avser att återkomma vid en senare tidpunkt med förslag till lagstiftning i ämnet.

Den frivilliga särbeskattningen av makar, som båda har förvärvsinkomst, torde få ses som ett provisorium i avvaktan på att frågan om sam- eller särbeskattning slutligt löses. Avsikten är att inom finansdepartementet tillsätta

en särskild arbetsgrupp för att skyndsamt överse familjebeskattningen och därvid pröva de problem av teknisk och finanspolitisk art som är förknippade med en övergång till fullständig eller modifierad särbeskattning.

Ortsavdrag och förvärvsavdrag

I allmänna skatteberedningens betänkande föreslås höjning av såväl de statliga som kommunala Ortsavdragen samt ändringar i reglerna för det s. k. förvärvsavdrag som medges när gift kvinna har förvärvsarbete och i vissa andra fall.

Flera skäl talar emellertid mot att i detta sammanhang ändra nuvarande regler på dessa områden. För att bevara handlingsfriheten under den tid frågan om familjebeskattnings utformning övervägs bör sådana åtgärder som kan försvåra en framtida reform på området undvikas. Såväl Ortsavdragen som förvärvsavdragen hör intimt ihop med sambeskattningsfrågan. Därtill kommer att båda dessa avdragsformer, framför allt Ortsavdragen, påverkar det kommunala skatteunderlaget. Såsom jag förut antytt har en rikt-punkt för den av mig här föreslagna skattereformen varit att undvika åtgärder som rubbar detta skatteunderlag och därmed försvårar genomförandet av det förslag till kommunal skatteutjämning som jag ämnar framlägga inom kort.

Mot bakgrunden härav har jag kommit till den slutsatsen att Orts- och förvärvsavdragen tills vidare bör lämnas oförändrade.

Skatteskalorna

Nuvarande skalor¹ för den statliga inkomstskatten har kritiserats framför allt för sin progressivitet. Särskilt påtalad i detta hänseende har den s. k. skattepuckeln varit. Med detta uttryck har man avsett inkomstlägena mellan ca 20 000 och ca 40 000 kr. för gifta samt ca 10 000 och ca 30 000 kr. för ogifta; inom detta område har nämligen procenttalet för den marginella beskattningen i relativt smala skikt stigit från 10 till över 40 procent. Allmänna skatteberedningens förslag till nya skalor innebär en betydligt jämnare progressivitetsstegring såväl i de nu nämnda inkomstskikten som däröver.

Även om skatteberedningens förslag av flertalet remissinstanser tillstyrkts eller ock t. o. m. kritiserats för att inte vara tillräckligt långt gående i progressionsutjämnande hänseende, har dock icke röster i motsatt riktning saknats. Bland andra har LO uttalat, att en reduktion av skattesatserna i större utsträckning bör komma de lägre inkomstklasserna till del.

Kritiken mot den s. k. skattepuckeln saknar icke fog. Jag är därför beredd att inom ramen för tillgängliga resurser medverka till en mjukare stegring av den statliga inkomstskattens progression i dessa inkomstlägen. Däremot kan jag inte finna skäl för ändring av skalorna därutöver. Lika angeläget synes vara, att söka lätta skattetrycket för dem, vilkas inkomster

¹ Se nästa sida.

icke uppgår till sådant belopp att de hamnat i »puckeln». Det måste ihågkommas att dessa inkomsttagare inte får del av den skattelättnad som en lindring av progressionen i skikten närmast över det proportionella ger dem som har större inkomster. Av framför allt kostnadsskäl är det inte möjligt att för närvarande sänka skatteuttaget i det proportionella skiktet. Den för de små och medelstora inkomsterna önskvärda skattesänkningen kan emellertid vinnas på annat sätt än genom ändringar i skatteskalen och jag återkommer till den frågan i det följande.

Jag anser därför att justeringen av skatteskalorna nu bör begränsas till att åsyfta en jämnare progressionskurva i inkomstskikten närmast över det proportionella skiktet. Med utgångspunkt härifrån får jag föreslå de skalor som framgår av denna uppställning. För att underlätta jämförelser har i uppställningen angivits även gällande skalor och skillnaden mellan procentalen enligt nuvarande och föreslagna skalor.

Beskattningsbar inkomst, kr.	Skatt inom skiktet, %					
	Giftna			Ensamstående		
	nu- varande skala	före- slagen skala	ändring	nu- varande skala	före- slagen skala	ändring
— 6 000.....	10	10	—	10	10	—
6 000— 8 000.....	10	10	—	20	15	— 5
8 000— 9 000.....	10	10	—	20	22	+ 2
9 000— 10 000.....	10	10	—	25	22	— 3
10 000— 12 000.....	10	10	—	25	27	+ 2
12 000— 15 000.....	20	15	— 5	30	27	— 3
15 000— 16 000.....	20	15	— 5	30	31	+ 1
16 000— 20 000.....	30	22	— 8	36	31	— 5
20 000— 24 000.....	38	27	— 11	41	36	— 5
24 000— 25 000.....	38	34	— 4	41	36	— 5
25 000— 30 000.....	38	34	— 4	41	40	— 1
30 000— 40 000.....	43	42	— 1	45	44	— 1
40 000— 60 000.....	48	48	—	49	49	—
60 000— 100 000.....	54	54	—	54	54	—
100 000— 150 000.....	59	59	—	59	59	—
150 000—	65	65	—	65	65	—

Det bör måhända nämnas, att det förhållandet att i vissa skikt i skalan för ensamstående procentalet för skatteuttaget ökar inte i något fall leder till högre skatt; lättnaderna i skatteuttaget i lägre skikt uppväger mer än väl ökningen av skatteprocenten.

Om de föreslagna skatteskalorna ses isolerade leder de till en skatteminskning för alla med beskattningsbar inkomst över 12 000 kr. för gifta och 6 000 kr. för ogifta. Denna skattelättnad uppgår till högst 1 300 kr. för gifta och 750 kr. för ensamstående. Detta maximum nås vid en beskattningsbar inkomst på 40 000 kr.

Jag vill emellertid understryka att de föreslagna skatteskalorna blott är en del av ett reformkomplex. Jag återkommer senare till de individuella verkningarna av hela den föreslagna skattereformen.

Skatteskalornas utformning har viss inverkan även på avvägningen av skatten mellan gifta och ensamstående. I våra skilda skatteskalor för gifta och ensamstående är tudelningsprincipen i viss omfattning inbyggd. Med tudelning avses, som förut nämnts, att makars skatt motsvarar skatten för två ensamstående, vardera med hälften av makarnas sammanlagda inkomster. Tudelningsprincipen gäller för närvarande intill ca 24 500 kr. sammanlagd inkomst för makar.

Genom de skatteskalor som allmänna skatteberedningen föreslagit skulle gränsen för tudelningsgränsen upphörande höjas till ca 55 000 kr. årsinkomst för makar.

I de av mig här förordade skalorna ligger tudelningsgränsen vid ca 34 000 kr. årsinkomst. Genom denna begränsade höjning av området för tudelningen har uppnåtts å ena sidan att inkomstförskjutningarna inte rubbar de nuvarande principerna för sambeskattningen av makar och å andra sidan att en eventuell framtida övergång till ett särbeskattningsystem inte försvåras onödigtvis.

Kommunalskatteavdraget

Den traditionella metoden för att åstadkomma skattelättnad för små och medelstora inkomster är att höja ortsavdraget. Emot denna metod kan flera invändningar resas. Förutom de tidigare nämnda olägenheterna av att nu ändra ortsavdragens belopp kan nämnas, att effekten av en generell ortsavdragshöjning för lägre inkomster blir ganska liten, särskilt i förhållande till det skattebortfall som blir följden. Därtill kommer att skattelättnaden på grund av inkomstskattens progressivitet blir mindre för den som har liten inkomst än för den som har större inkomst.

En ur alla synpunkter bättre effekt torde kunna erhållas genom en viss schablonisering av det vid taxering till statlig inkomstskatt medgivna avdraget för kommunalskatt, som påförts närmast föregående år. En sådan schablonisering leder till högre avdrag än som eljest skolat utgå blott för den vars föregående år påförda kommunalskatt understigit schablonbeloppet. Skattelättnaden begränsas även till den statliga inkomstskatten, folkpensionsavgiften och avgifter till sjukvårdsförsäkringen; det kommunala skatteunderlaget blir orubbat.

En viss schablonisering av kommunalskatteavdraget löser samtidigt en annan brist i nuvarande system. Om t. ex. en person ett år erlägger sjömansskatt men nästa år tar anställning i land, kommer han att vid taxering för inkomsten av denna anställning inte ha något avdrag för kommunalskatt (sjömansinkomster blir nämligen inte föremål för vanlig taxering). Visserligen är sjömansskatten uträknad så att hänsyn tagits till avdraget

för kommunalskatt, men den omedelbara effekten av nuvarande ordning blir att den f. d. sjömannen vid sin första taxering i land får en kvarstående skatt. Källskattetabellerna förutsätter nämligen, att avdrag för kommunalskatt medges. En liknande situation uppkommer bl. a. för ungdomar, som går ut i förvärvslivet, för uttryckande värnpliktiga som återgår till civil anställning och för dem som flyttar till Sverige från utlandet och tar anställning här.

Det sagda ger vid handen, att många fördelar skulle vara att vinna med den antydda schabloniseringen. Jag vill därför förorda en sådan åtgärd och föreslår att avdrag för kommunalskatt skall medges vid taxeringen till statlig inkomstskatt med minst en fjärdedel av beskattningsårets s. k. sammanräknade nettoinkomst. Med denna term förstås summan av inkomsterna av de olika förvärvskällorna, i förekommande fall minskad med avdrag för underskott i förvärvskälla. Det på detta sätt beräknade minimiavdraget bör dock inte få överstiga 4 500 kr. för makar och för ofullständiga familjer samt 2 250 kr. för övriga skattskyldiga. Om den under närmast föregående år påförda kommunalskatten överstiger minimibeloppet, skall avdrag medges med det faktiskt påförda beloppet. — Beträffande samtaxerade makar bör schablonavdrag för kommunalskatt medges blott om makarnas sammanlagda kommunalskatt för nästföregående år understiger en fjärdedel av deras sammanlagda sammanräknade nettoinkomster, resp. 4 500 kr.

Med en sådan begränsning av schablonbeloppet kommer större avdrag än som eljest skolat beräknas att medges dem vilkas årsinkomst närmast föregående år understigit ca 32 000 kr. för makar och ca 16 000 kr. för ensamstående. Därvid har jag räknat med en kommunal utdebitering av 17 kr.

Självfallet bör avdrag med schablonbelopp tillkomma endast enskilda personer; anledning att låta bolag och andra juridiska personer utnyttja sådant avdrag torde inte finnas. Vidare bör schablonavdrag inte medges den som taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet. Till denna kategori hör framför allt den utomlands stationerade diplomatiska och konsulära personalen, som är befriad från skyldighet att erlagga kommunalskatt för sina löneinkomster och för sina övriga inkomster erlägger sådan skatt efter en starkt reducerad utdebitering, nämligen 5 kr. I det gemensamma distriktet taxeras även vissa speciella slag av inkomster, t. ex. royaltynkomst, som uppbäres av utomlands bosatta personer.

Folkpensionsavgiften

Folkpensionsavgiften beräknas enligt nuvarande ordning till 4 procent av den taxerade inkomsten dock högst till 600 kr., lika för två makar som för ogift. Om den taxerade inkomsten understiger 2 400 kr. uttages dock inte avgift.

Anledningen till att avgift inte tas ut i sist nämnda fall är självfallet den att en person med så låg inkomst inte ansetts ha förmåga att erlagga av-

giften. I inkomstläget närmast över det, där avgiftsbefrielse råder, tillämpas en »trappa» som leder till att fulla 4 procent av den taxerade inkomsten tas ut först när denna inkomst uppgår till 2 940 kr.

Genom att avgiften beräknas på grundval av den taxerade inkomsten, blir beloppet förhållandevis stort för dem som har låga inkomster. För makar eller för ogift med hemmavarande barn blir avgiften t. ex. 200 kr. vid 5 000 kr. taxerad inkomst, medan den statliga inkomstskatten i detta fall blir endast 50 kr. (10 procent av en beskattningsbar inkomst av 500 kr.). Avgiften uppgår i detta fall till 40 procent av den beskattningsbara inkomsten. Om taxeringsnämnden i exemplet ansett att skatteförmågan är så nedsatt, att ingen skatt bör erläggas på inkomsten, skulle Ortsavdraget ha ökat med ett extra avdrag om 500 kr., så att ingen beskattningsbar inkomst beräknats. Enligt en särskild bestämmelse skall det extra avdraget beaktas även vid beräkning av folkpensionsavgift såtillvida, att den taxerade inkomsten minskas med avdragets belopp, dvs. i exemplet till (5 000 — 500 =) 4 500. Folkpensionsavgift påföres alltså, i exemplet med 180 kr., trots att taxeringsnämnden ansett, att på grund av särskilda förhållanden skattefrihet bör föreligga.

Kritik har från denna utgångspunkt framförts mot grunderna för beräkning av folkpensionsavgift. Denna kritik kan enligt min uppfattning icke fränkännas berättigande.

En betydligt bättre anpassning till skatteförmågan, sådan den tar sig uttryck vid inkomsttaxeringen, skulle erhållas om avgiften beräknades på grundval av den beskattningsbara inkomsten. Detta gäller icke blott i fall av s. k. nedsatt skatteförmåga utan i alla fall av låg inkomst. Jag vill därför förorda en sådan omläggning av beräkningsgrunderna, att avgiften beräknas på den beskattningsbara i stället för den taxerade inkomsten.

En sådan omläggning ger, om avgiftsprocenten hålles oförändrad, lägre avgifter för inkomster upp till ca 24 500 kr. för makar och ca 21 000 kr. för ensamstående.

Samtidigt skulle folkpensionsavgifternas sammanlagda belopp minska betydligt. Grund för ett sådant avgiftsbortfall föreligger emellertid inte. Under senare år har folkpensionerna ökat väsentligt och förslag om ytterligare pensionsförbättringar är avsedda att framläggas för årets riksdag.

Genom en fördubbling av avgiftsmaximum till 1 200 kr. skulle emellertid i stort sett kompensation erhållas för det avgiftsbortfall som föranledes av omläggningen. Med oförändrat procenttal för avgiftsuttaget skulle högre avgift än för närvarande erläggas av den som har årsinkomst överstigande 24 500 kr. för makar och 21 000 kr. för ensamstående. Högsta avgift, 1 200 kr., skulle tas ut när årsinkomsten uppgår till eller överstiger ca 40 000 kr.

Den avgiftsökning som sålunda skulle uppkomma i högre inkomstlägen uppvägs mer än väl av den reduktion av den statliga inkomstskatten, som blir följderna av de av mig förut föreslagna skalorna.

Under återopande av det anförda får jag förorda, att reglerna om beräkning av folkpensionsavgift ändras så att avgift utgår med 4 procent av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten, dock högst med 1 200 kr. Om så sker, kan vissa särskilda regler slopas i lagen om finansiering av folkpensioneringen som direkt föranletts av att avgift för närvarande beräknas på den taxerade inkomsten i stället för på den beskattningsbara.

Förmögenhetsskatten

Såsom framgår av det föregående har allmänna skatteberedningen föreslagit nya skalor för förmögenhetsskatten. De föreslagna skalorna innebär dels att det skattefria bottenbeloppet höjes från nuvarande 80 000 kr. till 125 000 kr. dels att skatteuttaget i de olika förmögenhetsskikten upp till 1 milj. kr. minskas.

Vid remissbehandlingen har beredningens förslag i flertalet yttranden accepterats eller lämnats utan erinran. Ett antal remissinstanser har dock ansett att den föreslagna lättningen i förmögenhetsbeskattningen är för stor eller att ingen ändring alls bör ske i denna beskattningsform.

Nuvarande skattefria bottenbelopp fastställdes år 1957. Levnadskostnadsindex har sedan dess stigit med i runt tal 25 procent. Jag kan därför tillstyrka, att detta bottenbelopp nu höjes i motsvarande mån, dvs. till 100 000 kr. Härigenom skyddas de mindre förmögenheterna från att på grund av den allmänna prisnivåns höjning bli påförda skatt. Anledning till justering därutöver av förmögenhetsskatteskalen torde inte föreligga.

På grund härav får jag föreslå den ändringen i förordningen om statlig förmögenhetsskatt att sådan skatt icke skall utgå, när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kr. Denna ändring föranleder en motsvarande justering i taxeringsförordningen av bestämmelsen om inträde av deklaraionsplikt på grund av innehav av förmögenhet.

Ikraftträdandet

Den reform av den direkta beskattningen som jag här föreslagit bör träda i kraft vid årsskiftet 1965/66 och tillämpas första gången i fråga om förmögenhetsskatten vid 1966 års taxering och i fråga om den direkta beskattningen i övrigt under inkomståret 1966 (1967 års taxering).

Sjömansskatten

Sjömän erlägger en särskild sjömansskatt, som ersätter statlig och kommunal inkomstskatt samt folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift för löneinkomsten ombord på svenskt fartyg. Sjömansskatt utgår för sjömän, som är bosatta i Sverige, Danmark, Finland eller Norge, efter särskilda tabeller. Övriga sjömän erlägger sjömansskatt med 15 procent av kontantlönen.

Sjömansskatten är en definitiv källskatt och avdrages från månadslönen genom redarens försorg. Deklaration och taxering av sjömansskatt sker inte.

Sjömansskattetabellerna är fogade vid förordningen om sjömansskatt. Nu gällande tabeller är i sin huvuddel fastställda av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1961: 188; BevU 79; rskr 410), och kungörelse om fastställandet utfärdades den 26 januari 1962 (SFS 1962: 21). Till dessa tabeller fogades genom riksdagens beslut år 1962 (prop. 1962: 181; BevU 58; rskr 358; SFS 596) en ny kolumn, avsedd för ogift sjöman med hemmavarande barn.

Sjömansskatten är i olika hänseenden direkt avvägd med hänsyn till beskattningen i land. I princip bygger de nuvarande tabellerna på källskattetabellerna för år 1961 men med beaktande av den skattereform som beslöts av 1961 års höstriksdag. Grunderna för sjömansskattetabellerna framgår av en vid prop. 1961: 6 fogad promemoria, med de ändringar som betingas av dels 1961 års höstriksdags beslut angående den direkta beskattningen, dels 1962 års höstriksdags beslut om skattelättnader för s. k. ofullständiga familjer.

I nyssnämnda prop. 1961: 6 framhöll jag bl. a. följande. Ett samband måste råda mellan skattetrycket för sjöman och andra. Sjömansskattetabellerna måste därför vid behov anpassas efter den skatt som gäller för inkomst i land. Mera markerade ändringar i det allmänna skattetrycket bör uppenbarligen avspeglas i sjömansskattetabellerna. I fråga om mera gradvis skeende förändringar, exempelvis i fråga om de kommunala utdebiteringarna, kan däremot ett omedelbart genomslag inte ske. Dessa förändringar bör i stället beaktas, när tendenserna kan överblickas på något längre sikt. Sjömansskattetabellerna bör därför överses med jämna mellanrum, förslagsvis vart tredje år.

I de nuvarande sjömansskattetabellerna, vilka som nämnts bygger på 1961 års källskattetabeller, har beaktats de »markerade ändringar i det allmänna skattetrycket» som skett genom 1961 års beslut om höjning av ortsavdragen, slopande av dyrortsgraderingen, ändring av skalorna för den statliga inkomstskatten m. m. samt genom 1962 års beslut om beskattningen av ofullständiga familjer.

De av mig i det föregående förordade förslagen i fråga om den statliga inkomstskatten och folkpensionsavgiften bör självfallet i och för sig föranleda omräkning av sjömansskattetabellerna. Med hänsyn till den tid som förflutit sedan de allmänna grunderna för dessa tabeller fastställdes bör i samband med denna omräkning även iaktas andra, hittills i fråga om sjömansskatten ej beaktade förändringar i beskattningen som skett sedan 1961 års källskattetabeller uppgjordes. Jag avser här framför allt de år 1963 beslutade nya reglerna för avdrag vid taxering för sjukförsäkringsavgifter och livförsäkringspremier m. m. samt 1964 års beslut i fråga om av-

drag för folkpensionsavgift. Därjämte bör de sedan år 1960 gradvis skedda förskjutningarna i fråga om genomsnittlig kommunal utdebitering och sjukförsäkringsavgifter komma till uttryck även i sjömansskattetablerna.

I fråga om den kommunala utdebitering, som bör ligga till grund för nya sjömansskattetabeller, vill jag framhålla följande. Enligt 1961 års promemoria rörande sjömansskattetablerna blev dessa uppgjorda med utgångspunkt från en kommunal utdebitering av 15 kr., motsvarande den genomsnittliga utdebiteringen för år 1961 för hela riket. Den genomsnittliga utdebiteringen har därefter stigit och uppgår för år 1965 till 17: 25 kr.

Emellertid kan diskuteras om utdebiteringsmedeltalet för hela riket bör komma till användning beträffande sjömansskatten. Enligt tillgängliga uppgifter härrör nämligen den huvudsakliga delen av sjömansskatten från ett förhållandevis litet antal län. Fördelningen beträffande 1963 års sjömansskatt framgår av denna uppställning.

Göteborgs och Bohus län	31,5 % av sjömansskatten
Malmöhus län	17,1 % av sjömansskatten
Stockholms stad	11,1 % av sjömansskatten
	<u>59,7</u> % av sjömansskatten
Stockholms län	5,1 % av sjömansskatten
Kalmar län	3,7 % av sjömansskatten
Kristianstads län	3,6 % av sjömansskatten
Älvsborgs län	3,0 % av sjömansskatten
Västernorrlands län	3,1 % av sjömansskatten
Blekinge län	2,8 % av sjömansskatten
	<u>81,0</u> % av sjömansskatten
10 län varierande mellan 1,0 och 2,2 % ..	14,8 % av sjömansskatten
6 län med mindre än 1 %	4,2 % av sjömansskatten
	<u>100,0</u> % av sjömansskatten

Medelutdebiteringen för de län, vilkas invånare svarar för den större delen av sjömansskatten är lägre än för landet i dess helhet. För Göteborgs och Bohus län, Malmöhus län och Stockholms stad utgör medelutdebiteringen för år 1965 15,73 kr., medan motsvarande tal för de län, som enligt uppställningen representerar 81 procent av sjömansskatten, utgör 16,39 kr.

Under återopande härav vill jag förorda, att sjömansskatten enligt de nya tabellerna beräknas på grundval av en kommunal utdebitering av 16 kr. De av mig i det föregående förordade förslagen rörande kommunalskatteavdraget, skatteskalorna och folkpensionsavgiften bör givetvis beaktas vid uppgörandet av de nya sjömansskattetablerna.

De grunder som enligt min mening bör gälla i fråga om sjömansskatten från och med år 1966 har sammanfattats i en promemoria, vilken torde såsom *Bilaga 1* få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

I fråga om fastställandet av de nya sjömansskatttabellerna vill jag anföra följande.

Uppgifter om medelutdebiteringen för år 1965 har först nyligen blivit tillgängliga. Förslag till fullständiga tabeller föreligger därför icke för dagen. Upprättandet av tabellerna är emellertid ett rent tekniskt arbete, sedan väl grunderna för tabellerna fastställts. Detta tekniska arbete sker i stor utsträckning maskinellt. Liksom vid 1961 års höstriksdag bör Kungl. Maj:t erhålla bemyndigande att med tillämpning av grunder, som godkänts av riksdagen, utarbета och fastställa tabellerna. Jag får därför förorda, att Kungl. Maj:t hos riksdagen hemställer att de av mig i det föregående förordade grunderna för de nya tabellerna måtte godkännas av riksdagen samt att Kungl. Maj:t måtte erhålla nämnda bemyndigande.

Sjömansskatten ersätter, som nämnts, såväl statlig inkomstskatt och folkpensionsavgift som kommunal inkomstskatt och sjukförsäkringsavgift. Kommuner och allmänna försäkringskassor erhåller emellertid kompensation för den minskning av inkomster på grund av de årliga taxeringarna som föranledes av sjömansskatten. Bestämmelser härom finns i 4 § förordningen om sjömansskatt. Ersättningen beräknas till viss del av den sjömansskatt, som under beskattningsåret erlagts av sjömän bosatta inom kommunen.

Nu gällande ersättningsregler (4 § 2 mom.) tillkom år 1962 (prop. 1962: 69; BevU 30; rskr 162; SFS 142). De föreslagna nya grunderna för sjömansskatten torde nödvändiggöra en justering av dessa ersättningsregler. Nya bestämmelser på området skall emellertid inte tillämpas förrän efter halvårsskiftet 1967. Ersättningar för beskattningsåret 1966 utbetalas nämligen först i augusti 1967.

Jag avser att vid senare tillfälle återkomma till denna fråga och föreslå de ändringar i ersättningsreglerna som föranledes av de nya sjömansskatttabellerna.

Den indirekta beskattningen

Genomförandet av de i det föregående föreslagna lättnaderna i den direkta beskattningen m. m. förutsätter ett ökat uttag av indirekt skatt i sådan omfattning att samtidigt erforderlig inkomstförstärkning för staten uppnås. Såsom jag framhållit i årets finansplan bör denna omfördelning av beskattningen ske i första hand genom en höjning av den allmänna varus-katten inom ramen för dess nuvarande allmänna konstruktion. Det framstår emellertid såsom angeläget att inrikta en sådan höjning på konsumtionen i egentlig mening och eliminera den kostnadsfördyrande effekt på näringslivets maskininvesteringar, som eljest automatiskt följer av en höjning av skattesatsen för den allmänna varuskatten. En omläggning av skat-

ten i detta syfte behandlas i det följande. — Av finansplanen framgår vidare, att jag anser att -- med hänsyn till konjunkturläget och även till att investeringarna i maskiner och andra inventarier undantas från varuskattehöjningen — skäl inte föreligger att förlänga giltigheten av det för år 1964 gällande särskilda investeringsavdraget för maskininvesteringar.

I detta sammanhang vill jag även framhålla, att det vid en fortsatt tillämpning av den allmänna varuskatten, men med högre skatteuttag, kan finnas anledning att verkställa viss översyn av skattens tekniska utformning för att tillvarata möjligheten till förenklingar i dess handhavande och tillämpning. Visst underlag för en sådan översyn har framkommit i allmänna skatteberedningens betänkande och vid remissbehandlingen av detta betänkande. Men även andra frågor har aktualiserats. Med hänsyn härtill har en teknisk översyn av den allmänna varuskatten igångsatts inom finansdepartementet, och min avsikt är att senare föreslå proposition till riksdagen med förslag till ändring i förordningen om allmän varuskatt på grundval av den igångsatta översynen. Jag avser även senare återkomma beträffande sådana justeringar i tulltaxehänseende, som föranleds av ett genomförande av de i det följande behandlade ändringarna i den indirekta beskattningen.

Såsom framgått av vad jag anført i finansplanen bör även punktbeskattningen uppmärksammas. Av olika alternativa lösningar har jag härvidlag ansett mig böra förorda att en höjning av den allmänna varuskatten kombineras med en höjning av skatterna på bensin och på cigaretter. Framhållas må att bensin liksom andra drivmedel och bränslen är undantagna från allmän varuskatt. Om skatten på bensin höjes med 5 öre per liter och skatten på cigaretter med 2 öre per styck kan höjningen av den allmänna varuskatten begränsas till tre procentenheter, dvs. från nuvarande 6 till 9 procent. Därvid skapas utrymme inte endast för erforderlig inkomstförstärkning utan också för vissa begränsningar och tekniska omläggningar i punktbeskattningen, som framstår som särskilt motiverade. De åtgärder jag härvidlag förordar går ut på att försäljningsskatten på grammofonvaror samt den särskilda varuskatten på socker, sirap, spelkort, tandkräm, munvatten m. fl. varor slopas samtidigt som den särskilda varuskatten på övriga varor, dvs. choklad- och konfektyrvaror samt skönhetsmedel, parfymer, hårvatten m. fl. dylika varor görs mera enhetlig.

Såsom redan framhållits i den tidigare redogörelsen avses samtliga åtgärder beträffande den indirekta beskattningen skola träda i kraft den 1 juli 1965. Innan jag övergår till att närmare behandla förslagets utformning synes lämpligt att redan i detta sammanhang ta upp en fråga av mera principiell betydelse.

De åtgärder som föreslås på punktbeskattningens område innefattar såväl höjningar som sänkningar och fullständiga avvecklingar av nu utgående skatter. Detta aktualiserar frågan om särskilda åtgärder med av-

seende på inneliggande lager av beskattade varor. Min principiella uppfattning är, att de nu föreslagna höjningarna av bensin- och cigarettbeskattningen icke bör föranleda någon särskild mot skattehöjningen svarande skatt på inneliggande lager. I konsekvens härmed bör icke heller någon avlyftning ske av den skatt som belastar inneliggande lager av sådana varor, som omfattas av sänkings- och avvecklingsförslagen. Denna fråga torde ha störst betydelse i vad avser ändringarna i den särskilda varuskatten. Här må beaktas att förslagen i fråga om det kemisk-tekniska området innebär såväl en höjning som en sänkning och ett slopande av skatten. Detta förhållande bör möjliggöra en omedelbar prisanpassning till den ändrade punktbeskattningen utan speciella åtgärder i fråga om lagren av redan beskattade varor. Såvitt gäller socker och sirap samt choklad- och konfektyrvaror bör beaktas, att dessa varor normalt har en relativt hög omsättnings-hastighet, vilket tillsammans med möjligheterna till en lämplig avvägning av lagerhållningen bör innebära, att en snabb prisanpassning kan förväntas. Jag vill dock understryka, att erfarenheterna i detta hänseende från senast genomförda punktskatteavvecklingar inte motsvarat förväntningarna och att därför viss tvekan förelegat inför här föreslagna åtgärder. Jag utgår emellertid ifrån, att de prisövervakande myndigheterna, inte minst i fråga om de nu aktuella områdena, följer utvecklingen med största uppmärksamhet och vidtager de åtgärder som finnes erforderliga för att motverka en prisutveckling som inte står i överensstämmelse med den samlade effekten av den föreslagna omläggningen av den indirekta beskattningen. Den goda viljan att nå en prisanpassning till skatteavvecklingen och dess förverkligande i praktiken får, såsom jag redan framhållit i finansplanen, en avgörande betydelse för bedömandet av möjligheterna att längre fram fortsätta på den inslagna vägen i frågan om avvecklingen av punktskatter.

Jag övergår nu till att behandla utformningen av förslagen mot bakgrund av angivna allmänna riktlinjer och under hänvisning till de förslag till erforderliga författningsändringar som upprättats inom finansdepartementet.

Den allmänna varuskatten

Den allmänna varuskatten, som infördes från årsskiftet 1959/60, är en generell skatt på konsumtionen inom landet av varor och av tjänster som huvudsakligen avser varor. Införes skattepliktig vara till riket för direkt konsumtionsändamål, erlägges skatten till tullverket i samband med varuinförelsen. I andra fall uttages och erlägges skatten till staten av dem, som yrkesmässigt tillhandahåller skattepliktiga varor och tjänster till förbrukare. Såsom skatten utformats omfattar den inte endast den privata och offentliga konsumtionen utan även näringslivets anskaffningar av maskiner, inventarier och andra anläggningstillgångar samt vissa anskaffningar av omkostnadskaraktär. I fråga om byggnadsarbeten träffar skatten dock endast själva materialförbrukningen, medan arbetskostnaden är skattefri.

Skatten ulgår sedan årsskiftet 1961/62 med 6 procent med priset inklusive skatt såsom beskattningsvärde. För budgetåret 1965/66 beräknas skatten med nuvarande utformning ge en intäkt av 3 900 milj. kr. Höjningen av skattesatsen från 6 till 9 procent kan — under hänsynstagande till den i det följande föreslagna elimineringen av skattesatshöjningen för vissa investeringar samt till uppbördstekniska förskjutningar — beräknas medföra en intäktsökning för nämnda budgetår av ca 1 450 milj. kr.

Den allmänna varuskatten är konstruerad med en enhetlig skattesats för hela det skattepliktiga området och samma skattesats gäller vid skattepliktig import. Nu gällande skattesats av 6 procent motsvarar 6,38 procent på priset före skatt vid öppen debitering av skatten. Den föreslagna nya skattesatsen 9 procent motsvarar sålunda 9,89 procent vid öppen debitering.

I fråga om två speciella beskattningsområden, nämligen servering samt försäljning och uttag ur rörelse av monteringsfärdiga trähus, utgår lägre skatt än för andra varor och tjänster som omfattas av skatten. Av praktiska skäl har detta emellertid icke åstadkommits genom en skattesatsdifferentering utan på det sättet att de skattskyldiga vid sin redovisning av preliminär skatt får reducera den skattepliktiga omsättningen med viss procent och inleverera belopp motsvarande den generella skattesatsen på den sålunda reducerade skattepliktiga omsättningen. I fråga om monteringsfärdiga trähus gäller att skatten, i vad avser försäljning och uttag av sådana hus, skall beräknas på endast 70 procent av den totala skattepliktiga omsättningen.

Såsom redan anlytts har jag ansett angeläget att i möjlig mån undanta näringslivets investeringar från en höjd beskattning. Med den allmänna varuskattens konstruktion bör den naturliga lösningen vara att även i fråga om investeringsvarorna införa en reduceringsregel av nyssnämnt slag. Vid utformningen av en sådan regel måste emellertid beaktas, att skatten såvitt gäller investeringar i byggnader och andra fastigheter belastar endast byggnadsmaterialet, medan arbetskostnaderna faller utanför beskattningens ram. Skattetekniskt sett är byggmästare, entreprenörer och byggnadshantverkare att anse som konsumenter, som belastas med skatt på samtliga sina inköp för verksamheten. Någon skattskyldighet föreligger icke för deras entreprenadarbeten eller motsvarande. Härav följer att det inte föreligger något direkt samband mellan den faktiska skattebelastningen för ett byggnadsarbete och det härför betingade vederlaget som fallet är vid leverans t. ex. av en maskin till en producent. Det torde inte heller vara möjligt annat än med stora svårigheter att i varje särskilt fall ange den faktiska skattebelastningen för ett byggnadsarbete, speciellt om hänsyn även skall tagas till den skatt, som belastat byggnadsföretagens investeringar och allmänna omkostnader.

Mot denna bakgrund är det inte möjligt att eliminera effekten av en höjd allmän varuskatt på investeringar i byggnader och andra fastigheter genom

en reduceringsregel anknuten till vederlagen för utförda sådana investeringsarbeten. För att åstadkomma detta inom skattens ram skulle reduceringsregeln i stället få appliceras på de skattepliktiga leveranserna till byggnadsföretagen, dvs. på omsättningen i det i detta fall sista beskattningsledet. Mot en sådan reduceringsregel med generell räckvidd kan emellertid allvarliga invändningar göras. Regeln skulle bli tillämplig på alla slags byggnadsmaterial, kapitalvaror av skilda slag m. m., som normalt används för såväl bostadsbyggande som anläggningar av investeringskaraktär. Det kan ifrågasättas om det föreligger någon som helst möjlighet för leverantörerna av sådana varor att i samband med leveranserna göra en uppdelning av vad som skall beskattas med eller utan reducering. Då det inte kan anses motiverat att på detta område utsträcka reduceringsregelns giltighet till att även omfatta vad som är att hänföra till konsumtion i egentlig mening, talar övervägande skäl för att hålla investeringarna i fasta anläggningar och motsvarande utanför reduceringen.

I enlighet härmed förordar jag att området, för vilket reduceringsregeln bör gälla, begränsas till investeringar i maskiner och andra inventarier. Genom att dessutom anknyta regeln till maskiner och inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år, dvs. till vad som kan kallas avskrivningsobjekt, bör tekniska avgränsningssvårigheter i allt väsentligt undgå. I mån av behov får det ankomma på riksskattenämnden att utfärda vägledande anvisningar i ämnet.

För att genom reduceringsregeln helt eliminera skattesatshöjningens kostnadsfördrande verkningar bör regelns tillämpning icke vara begränsad till investeringar i sådana verksamheter, som har avseende på skattepliktiga varor och tjänster. Skäl talar för att regeln bör gälla all yrkesmässig verksamhet och sålunda omfatta även sådant som trafikväsendet samt produktionen och distributionen av elkraft och gas. En sådan generell räckvidd av reduceringsregelns tillämpningsområde bör vara ägnad att ytterligare underlätta den praktiska tillämpningen. Jag förordar därför att reduceringsregeln skall gälla maskiner och andra döda inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år vid försäljning eller uttag för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet. Med hänsyn till företag som bedriver verksamhet med användning av förhyrda maskiner i stället för att för ändamålet anskaffa egen maskinpark synes även uthyrning av ifrågavarande slags investeringsobjekt böra omfattas av reduceringsregeln. Likaså bör till sådant objekt hänföras reservdelar, verktyg och andra tillbehör som normalt ingår vid leverans av ifrågavarande slag. Å andra sidan finner jag motiverat, att regeln inte skall äga tillämpning på bilaccispliktiga motorfordon, dvs. personbilar och sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram, utom när sådant fordon är avsett att nyttjas i yrkesmässig trafik.

Höjningen av skattesatsen från 6 till 9 procent kan elimineras genom en reducering av den skattepliktiga omsättningen till $66 \frac{2}{3}$ procent. Detta skulle betyda ett nytt reduceringstal utöver vad som nu gäller för monteringsfärdiga trähus (70 %) och servering (80 eller 60 %). Även om man i detta sammanhang torde kunna bortse från serveringsrörelserna är det från redovisningsteknisk synpunkt önskvärt att så få reduceringstal som möjligt kommer till användning. Härtill kommer att monteringsfärdiga hus kan anskaffas för investeringsändamål och därför bör likställas med investeringar i maskiner och andra inventarier. Dessa skäl talar för att samma reducering bör gälla i båda fallen. Detta kan åstadkommas genom att göra nuvarande 70-procentsregel tillämplig även på investeringar i maskiner och andra inventarier. En sådan reduktion skulle emellertid icke leda till en fullständig eliminering av skattesatshöjningen. Med hänsyn till att tillämpningsområdet för reduceringsregeln av skäl som nyss anförts måste begränsas till nyinvesteringar i maskiner och andra inventarier, finner jag motiverat med en något större reducering än vad som svarar mot den föreslagna skattesatshöjningen. Jag finner därför rimligt att regeln utformas så, att den skattepliktiga omsättningen får nedsättas till 60 procent och att samtidigt nuvarande 70-procentsregel omändras i överensstämmelse härmed. Detta betyder i fråga om maskiner och inventarier viss överkompensation, genom att skatten blir 5,4 procent mot nu 6 procent. För monteringsfärdiga trähus innebär förslaget även viss förmånsbehandling i så måtto att den faktiska skattebelastningen stiger endast från 4,2 till 5,4 procent.

Den nu gällande 70-procentsregeln äger tillämpning endast på monteringsfärdiga trähus. Riksskattenämnden har utfärdat närmare anvisningar angående vad som är att hänföra till sådana hus. Innebörderna av dessa anvisningar är i korthet, att det skall vara fråga om hus där i stommen och takkonstruktionen ingående väggar, golv, bjälklag m. m. utgöres av byggnadselement väsentligen av trä samt att leveransen omfattar en fullständig sats av bjälklags-, vägg- och takkonstruktioner med tillhörande beklädnads-, golv- och isoleringsmaterial, byggnadssnickerier m. m. Vidare bör det vara fråga om hus som skall uppföras på fast grund för bostadsändamål eller annan stadigvarande användning.

Viss kritik har förekommit mot den särställning som de monteringsfärdiga trähusen i varuskattehänseende fått i jämförelse med sådana hus i annat material. Vid den nu föreslagna höjningen av den allmänna varuskatten synes därför skäligt att på detta område åstadkomma större likformighet i beskattningen. Jag föreslår därför att den nya 60-procentsregeln skall gälla alla monteringsfärdiga hus, oavsett vilket material de består av, samt att regeln skall gälla inte endast vid leverans i form av en komplett sats av byggnadselement för montering på byggplatsen utan även när leveransen sker av redan vid fabrik färdigmonterade hus. Härigenom åstadkommes en något förmånligare beskattning att av hittills utbildad praxis på grundval av riksskattenämndens anvisningar inneburit.

Nu gällande reduceringsregel för monteringsfärdiga trähus äger icke motsvarande giltighet vid skattepliktig införsel till riket. Behov härav synes icke heller ha förelegat. En allmän reduceringsregel för investeringar i maskiner och andra inventarier kan emellertid inte begränsas till försäljning, uttag och uthyrning som sker inom landet. Motsvarande reduktion måste åstadkommas beträffande importen. I enlighet härmed föreslås den ändringen i 69 § varuskatteförordningen, att vid annan införsel av varor, som omfattas av den nya 60-procentsregeln, än sådan som består i återinförsel av vara efter reparation utomlands skattesatsen skall utgöra 5,4 procent av beskattningsvärdet mot eljest 9 procent av nämnda värde.

Höjningen av den allmänna varuskatten och nu redovisade andra ändringar i denna skatt avses skola träda i kraft den 1 juli 1965. På samma sätt som gällde vid skattens införande liksom när den vid årsskiftet 1961/62 höjdes från 4 till 6 procent erfordras särskilda bestämmelser som reglerar beskattningen under övergången till den nya ordningen. Detta sammanhänger med att dagen för skattskyldighetens inträde, dvs. i regel den dag då likviden inflyter, är avgörande för skattesatsens storlek.

I analogi med vad som stadgades vid skattens införande och senare höjning bör de nya bestämmelserna därför inte tillämpas i fråga om tillhandahållande av vara eller tjänsteprestation inom riket före den 12 jan. 1965 eller på grund av skriftligt avtal med bestämt pris, som slutits före nämnda dag. Sker import på grundval av sådant avtal bör — likaledes enligt tidigare mönster — fordras att avtalet anmäles till generaltullstyrelsen före den 1 juli 1965 för att den 6-procentiga skattesatsen skall gälla. Vidare bör postprenumerationsavgift, som före den 1 juli 1965 inbetalas till posten, i nu förevarande hänseende godtagas som betalnings erläggande, även om medlen av postverket redovisas först efter nämnda dag. Slutligen bör de nya bestämmelsernas tillämpning såvitt gäller avtalsbunden uthyrning eller annan avtalsbunden tjänsteprestation anknytas till den dag, efter utgången av juni månad 1965, då avtalet skulle upphöra att gälla, om avtalet med iakttagande av gällande uppsägningsvillkor uppsagts den 1 juni 1965. Motsvarande bör gälla avtal avseende sådan uthyrning av maskiner och inventarier, som omfattas av den föreslagna nya 60-procentsregeln.

I fråga om utformningen av dessa övergångsbestämmelser bör viss avvikelse ske från den praxis som utbildats. I överensstämmelse med vad allmänna skatteberedningen förordnat vid en avlösning av den allmänna varuskatten med en högre generell mervärdeskatt bör kravet på skriftligt avtal med bestämt pris anses vara tillgodosett, om endast ena parten avgivit skriftlig viljeförklaring under förutsättning att avtalet fullgöres enligt denna, samt om vederlaget utgår enligt i avtalet angivet pris utan utnyttjande av i avtalet intagen klausul, som berättigar till justering av priset på grund av inträffade kostnadsökningar eller dylikt. I enlighet med vad som iakttages i praxis bör därjämte uttryckligen föreskrivas att bestämt pris anses föreligga om detta anknutits till officiellt index eller — i fråga om

entreprenadarbeten — till gällande kollektivavtal och prisjusteringen skett i enlighet härmed.

Utöver nu nämnda övergångsbestämmelser behövs särskilda bestämmelser som reglerar deklarations- och taxeringsförfarandet bl. a. med hänsyn till att skattehöjningen enligt förslaget träder i kraft under ett löpande beskattningsår.

Dessa bestämmelser bör gå ut på att i fall då redovisningsperiod omfattar tid såväl före som efter halvårsskiftet 1965 särskilda deklARATIONER skall avgivas för varje sådan del av perioden samt att vid taxering avseende beskattningsår, som likaledes sträcker sig över nämnda halvårsskifte, den skattepliktiga omsättningen skall fastställas särskilt för tiden före och för tiden efter utgången av juni månad 1965. I princip bör detta gälla även jordbrukarna. Med hänsyn till det för jordbrukarna gällande beskattningsförfarandet synes dock tillämpningen av bestämmelserna kunna förenklas. För jordbrukare, som redovisar inkomst enligt s. k. kontantmetod och för vilka beskattningsåret normalt sammanfaller med kalenderåret, bör således den skattepliktiga omsättningen vid 1966 års taxering och vid eftertaxering för samma år kunna fastställas för helt beskattningsår utan någon uppdelning, varefter den på denna omsättning belöpande allmänna varuskattnen debiteras efter skattesatsen 7,5 procent. På samma sätt bör kunna förfaras i fråga om jordbrukare med bokföringsmässig redovisning av inkomsten, som har kalenderåret som beskattningsår. I de fall jordbruksdriften upphört under loppet av andra halvåret 1965 eller jordbrukare med bokföringsmässig redovisning av inkomst har brutet räkenskapsår bör det i princip ske en uppdelning. Det synes dock onödigt att härvidlag kräva, att jordbruksbilagan till självdeklarationen skall innehålla specificerade uppgifter om egna uttag och konsumentförsäljningar, hänförliga till tiden före och efter halvårsskiftet 1965. Uppdelningen bör kunna ske på grundval av den för helt beskattningsår fastställda skattepliktiga omsättningen genom en schablonmässig fördelning av denna i förhållande till beskattningsårets fördelning på tid före och efter nämnda halvårsskifte. Närmare bestämmelser om ett i enlighet härmed utformat taxerings- och debiteringsförfarande för jordbrukarna torde få utfärdas av Kungl. Maj:t.

Försäljningsskatten

Enligt förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt uttages sådan skatt på guldsmedsvaror, äkta mattor och grammofonvaror. Skatten utgör för guldsmedsvaror 20 procent av priset inklusive skattens belopp; vid import 20 procent av det beräknade konsumentpriset eller av varans tullvärde jämte tull ökat med 25 procent. Samma skattesats gäller för äkta mattor vid försäljning inom landet, medan skatten vid import av sådana mattor utgår såsom en viktskatt med differentierade skattesatser. I fråga om grammofonvaror utgår skatten såsom en styckeskatt enligt följande:

grammofonautomater 250 kr. per styck, andra skivväxlare och grammofoner lägst 20 och högst 50 kr. per styck samt grammofonskivor 50 öre per spelsida om speltiden är högst 8 minuter och eljest 1 kr. 50 öre per spelsida, dvs. normalt 1 respektive 3 kr. per skiva.

Försäljningsskatten har med nuvarande utformning beräknats ge en intäkt av 65 milj. kr. för budgetåret 1965/66, varav ca 10 milj. kr. torde falla på grammofonvarorna. Yrkanden om slopande av den särskilda beskattningen av dessa varor har framförts ett flertal gånger, bl. a. i samband med införandet av den allmänna varuskatten. Vid den nu föreslagna höjningen av den senare skatten föreligger enligt min mening skäl för en omprövning av frågan. Det gäller här varor av annan karaktär än de mera lyxbetonade varor som försäljningsskatten i övrigt omfattar. Även från skattetekniska synpunkter kan skäl anföras för en sådan åtgärd, nämligen det förhållandet att skatten utgår såsom en styckeskatt med fixerade skattesatser. Jag föreslår därför, att försäljningsskatten på grammofonvaror avvecklas i samband med höjningen av den allmänna varuskatten.

Den särskilda varuskatten

Enligt förordning den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt utgår sådan skatt på socker och sirap, choklad- och konfektyrvaror, skönhetsmedel, parfymer, hårvatten, tandkräm, munvatten m. fl. kemisk-tekniska artiklar samt spelkort. Skatten utgår för socker 20 öre per kilogram, för sirap 16 öre per kilogram och för spelkort 1 kr. per lek. I övrigt utgår skatten såsom en värdeskatt efter viss procent av varans beskattningsvärde. För choklad- och konfektyrvaror utgöres detta värde av det lägsta priset exklusive skatt vid försäljning i större poster till fristående återförsäljare (grossister), medan priset exklusive skatt vid försäljning till detaljist utgör beskattningsvärde i fråga om det kemisk-tekniska varuområdet. Vid skattepliktig import utgår skatten på varans tullvärde med tillägg för tull. Skattesatserna utgör 65 procent för choklad- och konfektyrvaror och skönhetsmedel, 40 procent för parfymer, hårvatten o. dyl. samt 20 procent för tandkräm, munvatten, schamponeringsmedel m. m.

Den särskilda varuskatten har med nuvarande utformning beräknats ge en intäkt av ca 330 milj. kr. för budgetåret 1965/66. Av detta belopp, vari inte inräknats intäkterna från den särskilda utjämningskatten på sötvaror m. m., kan ca 180 milj. kr. beräknas falla på choklad- och konfektyrvaror, ca 90 milj. kr. på det kemisk-tekniska varuområdet och ca 60 milj. kr. på socker, sirap och spelkort.

En höjning av den allmänna varuskatten från 6 till 9 procent motiverar en omprövning av den särskilda varuskattens höjd och omfattning. Skäl föreligger således enligt min mening att i beskattningshänseende likställa socker och sirap med andra livsmedelsvaror. Om den särskilda beskattningen av dessa varor slopas, elimineras även den kumulativa effekt som denna be-

skattning har genom att den även belastar råvaruförbrukningen inom olika livsmedelsindustrier. Endast i fråga om choklad- och konfektyrvaruindustrin är denna effekt eliminerad i nuvarande skattesystem.

Det synes även motiverat att nu tillgodose tidigare i olika sammanhang framförda yrkanden om att slopa den särskilda varuskatten på tandkräm, munvatten m. fl. dylika varor.

Vid en begränsning av den särskilda varuskattens räckvidd i enlighet härmed bör emellertid också beaktas möjligheterna till förenklingar i den bestående beskattningen. Såsom redan nämnts utgår skatten som en styckeskatt i fråga om socker, sirap och spelkort. Om därför även den särskilda beskattningen av spelkort slopas, skulle skatten i bestående delar helt utgå såsom en värdeskatt och sålunda generellt ges en direkt anknytning till varuvärdena.

I fråga om det kemisk-tekniska varuområdet finns nu tre olika skattesatser — 65, 40 och 20 procent. Den lägsta av dessa skattesatser gäller följande varugrupper enligt den vid nu gällande förordning fogade förteckningen över det skattepliktiga varuområdet:

tandpulver och tandkräm; munvatten; ättiketerpreparat; schamponeeringsmedel parfymerade eller med tillsats av färgande, blekande eller hårväxtbefrämjande ämnen, dock icke preparat med karaktär av hårfärgnings-, hårbleknings- eller hårinpackningsmedel.

Praktiska skäl talar för att hela detta varuområde undantages från beskattning. Därmed skulle den bestående beskattningen inom det kemisk-tekniska varuområdet begränsas till de varugrupper, som faller under skattesatserna 65 procent (skönhetsmedel) och 40 procent (parfymer m. m.). Från såväl kontroll- som redovisningssynpunkt är väsentliga fördelar att vinna om en enhetlig skattesats införes för hela detta beskattningsområde och därtill utsträcker till att även gälla choklad- och konfektyrvaruområdet. Jag föreslår därför, att det för hela det kvarstående beskattningsområdet fastställes en enhetlig procentsats av 50 procent. Vid denna skattesats kan intäkten från det kemisk-tekniska varuområdet beräknas bli i stort sett oförändrad. Om även skattesatsjusteringen för choklad- och konfektyrvaror inräknas, kan ett intäktsbortfall för år med omkring 45 milj. kr. beräknas uppkomma. Lägges härtill bortfallet genom den föreslagna avvecklingen av skatten på socker, sirap och spelkort — ca 60 milj. kr. — kan den totala intäktsminskningen i fråga om den särskilda varuskatten beräknas uppgå till ca 105 milj. kr. Av uppördstekniska skäl blir bortfallet lägre än detta belopp för budgetåret 1965/66.

Jag föreslår en omläggning av den särskilda varuskatten i enlighet med det nu anförda med verkan fr. o. m. den 1 juli 1965 i samband med höjningen av den allmänna varuskatten.

Bensinskatten

För bensin utgår dels en särskild skatt (bensinskatt) och dels allmän energiskatt. Till skillnad mot tidigare behandlade punktbeskattade varor är bensin liksom andra drivmedel och bränslen undantagna från allmän varus katt. Bensinskatten utgår sedan årsskiftet 1961/62 med 38 öre per liter, vartill kommer energiskatt med 9 öre per liter.

Det förhållandet att bensin inte omfattas av den allmänna varuskatten motiverar vid en höjning av denna skatt att även bensinbeskattningen höjes. Samma synpunkter kan anföras på motorbrännoljan, men då detta drivmedel väsentligen användes i nyttotrafiken framstår icke en höjning av brännoljebeskattningen som lika befogad som en höjning av bensinbeskattningen. Liknande synpunkter kan anföras i fråga om gasolbeskattningen. En höjning av drivmedelsbeskattningen bör därför begränsas till bensin och jag föreslår att den särskilda bensinskatten med verkan fr. o. m. den 1 juli 1965 höjes med 5 öre per liter till 43 öre per liter. Detta kan beräknas medföra en inkomstökning för staten av ca 150 milj. kr. för år räknat enligt aktuella förbrukningssiffror. För budgetåret 1965/66 kan intäktsökningen beräknas bli 125 milj. kr.

Tobaksskatten

I sin nuvarande form regleras tobaksbeskattningen genom förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt, vilken trädde i kraft den 1 juli 1961. Beskattningen omfattar cigarrer, cigariller, cigaretter, röktobak, tuggtobak och snus samt cigarettpapper i detaljförpackningar. Skatten utgår med bestämda belopp per styck eller viktsenhet; i fråga om cigarrer, cigariller och cigaretter med olika efter styckevikten differentierade skattesatser. Nuvarande skattesatser, som gällt sedan den 1 januari 1960, är följande: för cigarrer och cigariller 9,5 öre per styck om vikten är högst 1,7 gram per styck, 12,0 öre om vikten överstiger 1,7 men ej 3 gram, 12,4 öre om vikten överstiger 3 men ej 5 gram och 16,8 öre om vikten överstiger 5 gram; för cigaretter 6,9 öre per styck om vikten är högst 0,85 gram och 11,4 öre om vikten är större; för röktobak, tuggtobak och snus respektive 54: 25, 21: 60 och 9: 10 kr. per kilogram samt för cigarettpapper 2 öre per blad.

Tobaksskatten har med nuvarande skattesatser beräknats ge en intäkt av 1 050 milj. kr. för budgetåret 1965/66.

I enlighet med vad tidigare anförts föreslås, att skatten på cigaretter höjes med två öre per styck till 8,9 öre för cigaretter med en vikt av högst 0,85 gram och till 13,4 öre per styck för övriga cigaretter. Övriga skattesatser föreslås bli oförändrade. Justeringarna av skattesatsen, som i likhet med de tidigare behandlade ändringarna i den indirekta beskattningen avses skola träda i kraft den 1 juli 1965, kan för helt år beräknas medföra en intäktsökning av 150 milj. kr. och för budgetåret 1965/66 ca 125 milj. kr.

Verkningarna av reformen

De individuella verkningarna

Reformens verkningar i fråga om den direkta beskattningen blir skattesänkningar för alla inkomsttagare utom de juridiska personerna, vilka, som förut antytts, inte berörs av denna del av förslaget.

Schabloniseringen av kommunalskatteavdraget leder sålunda till skattelättnader för inkomster upp till 32 000 kr. för makar och 16 000 kr. för ensamstående. De största lättnaderna infaller för makar i 18 000-kronorsläget (ca 320 kr.) och för ensamstående vid ca 9 000 kr. inkomst (ca 160 kr.).

Ändringen i skatteskalorna är i och för sig till fördel för inkomster som överstiger 20 000 kr. för makar och 10 000 kr. för ensamstående. Största verkningarna i absoluta tal (1 300 kr. för makar och 750 kr. för ensamstående) infaller när inkomsten överstiger ca 50 000 kr. Den relativt sett största skattesänkningen ligger — som jag strax återkommer till — på de lägre inkomsterna.

Omläggningen av folkpensionsavgiften leder såsom sådan till sänkningar för lägre inkomster (upp till 23 000 kr. för makar och 21 000 kr. för ensamstående) men till högre avgift i övriga fall. Om hänsyn samtidigt tas till kommunalskatteavdragets omkonstruktion uppkommer minskning av folkpensionsavgiften för makar med upp till 24 500 kr. inkomst. Största avgiftsreduktion (drygt 180 kr. för makar och något mer än 90 kr. för ensamstående) infaller vid 5 000—18 000 kr. inkomst för makar och vid 3 000—18 000 kr. för ensamstående. Största avgiftsökningen är 600 kr. och gäller vid inkomster överstigande 40 000 kr.

Tillsammans leder dessa tre åtgärder till skattelättnader, som framgår av en tabell, vilken torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende som *Bilaga 2*. Skattelättnaderna uppgår för makar till 400 å 500 kr., när inkomsten ligger mellan 9 000 och 32 000 kr., till 500 å 700 kr. när inkomsten ligger mellan 32 000 och 53 000 kr. samt till 700 kr. vid inkomster överstigande 53 000 kr. För ensamstående är motsvarande skattelättnader ca 200 kr. eller däröver vid inkomster mellan 4 000 och 16 000 kr. och 150 kr., när inkomsten uppgår till eller överstiger 51 000 kr.

I tabellen är skattelättnaderna angivna i kronor. Om skattelättnaden i stället räknas i procent — tabellen anger statlig och kommunal (utdebitering 17 kr.) inkomstskatt samt sjukförsäkrings- och folkpensionsavgifter men tar inte hänsyn till den höjning av barnbidraget, som Kungl. Maj:t beslutat föreslå riksdagen — erhålles följande gruppering.

De föreslagna förändringarna i fråga om den indirekta beskattningen innebär att ökningen av skatten får bäras av konsumenterna, dvs. av allmänheten. En tabell har upprättats som visar hur stor i kronor räknat denna

Skattelättnad med	Inkomstlägen	
	makar	ensamstående
30 % eller mer	— 8 000	— 4 000
20 % men icke 30 %	8 000— 10 000	4 000— 5 000
10 % » » 20 %	10 000— 19 000	5 000—11 000
5 % » » 10 %	19 000— 37 000	11 000—15 000
2 % » » 5 %	37 000— 79 000	15 000—21 000
1 % » » 2 %	79 000—135 000	21 000—25 000
mindre än 1 %	135 000—	25 000—

skatteökning kan beräknas bli i skilda inkomstlägen och för olika familjetyper. Även denna tabell torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende (*Bilaga 3*). Förutom ökningen av den indirekta skattebelastningen visar tabellen även hur den totala skatten förändras genom reformen, om hänsyn tas även till den förut nämnda höjning av barnbidragen, som avses skola ske vid innevarande års riksdag.

Av tabellen kan utläsas, att väsentliga skattelättnader genom reformen bereds barnfamiljerna utom i de allra högsta inkomstlägena, där skatteökningarna i förhållande till inkomsterna måste betecknas som obetydliga. Det kan för övrigt anmärkas, att de bakom tabellen liggande beräkningarna bygger på ett schablonmässigt antagande att hela inkomsten (efter direkt skatt) konsumeras; just i de högsta inkomstlägena, där sparförmågan är stor, kan det antas, att ett sådant generellt antagande icke är realistiskt. Man kan därför på goda grunder räkna med att den indirekta skatt som enligt tabellen erlægges av den som har stora inkomster i verkligheten är lägre än som anges i tabellen.

I kronor räknat ligger skattelättnaden för de olika barnfamiljetyperna högst vid 6 000—18 000 kr. inkomst.

För makar utan barn är skatteminskningen störst i samma inkomstlägen, men — helt naturligt eftersom dessa makar inte får del av barnbidragshöjningen — är de absoluta talen för skattelättnaderna lägre. Först vid 60 000 kr. inkomst kan någon egentlig skatteökning sägas uppkomma och ännu vid 80 000 kr. inkomst understiger den 300 kr.

För ensamstående slutligen kan man räkna med skattelättnader för inkomster upp till 15 000 kr. För högre inkomster blir det visserligen en ökning av den totala beskattningen men även i dessa fall ytterst måttlig. 300-kronorsgränsen överstiges först vid 35 000 kr.

Lättnaderna i förmögenhetsskatten innebär, att förmögenheter under 100 000 kr. befrias från skatt och att skatteminskningen för övriga förmögenheter blir 100 kr.

De statsfinansiella verkningarna

Reformens syfte är att åstadkomma en inkomstförstärkning. Denna kan beräknas på följande sätt — beloppen anges i milj. kr.

	För budgetåret 1965/66	För helår
1. Höjning av omsättningsskatten, sedan verkningarna på näringslivets maskininvesteringar m. m. eliminerats	+ 1 450	+ 1 775
2. Höjning av bensinskatten	+ 125	+ 150
3. Höjning av tobaksskatten	+ 125	+ 150
Summa höjningsposter	+ 1 700	+ 2 075
4. Ändringar i fråga om folkpensionsavgiften	± 0	± 0
5. Ändringar i skalan för den statliga inkomstskatten	— 240	— 730
6. Ändringar i fråga om kommunalskatteavdraget	— 140	— 420
7. Införande av rätt till frivillig särbeskattning av makar ..	— 10	— 30
8. Ökning av barnbidraget	— 340	— 340
9. Av höjningen av indirekta skatter förorsakade utlösningar av indextillägg för folkpensionärer	— 120	— 160
10. Omläggning av punktbeskattningen	— 100	— 115
11. Sänkningen av förmögenhetsskatten	—	— 20
Summa avgående poster	— 950	— 1 815
Nettoökning av statens inkomster alltså	+ 750	+ 260

Sammanfattning

I det föregående har jag redovisat de olika åtgärder på beskattningens område, som i rådande statsfinansiella läge enligt min uppfattning bör genomföras. Även om åtgärderna ytterst syftar till ökade inkomster för det allmänna har dock kunnat vinnas avsevärda skattelättnader för barnfamiljerna och för andra stora grupper i samhället. Sänkningarna i de direkta skatterna uppgår till bortåt 400 milj. kr. för nästa budgetår under vilket reformen föreslås skola successivt träda i kraft. För helt år räknat uppgår dessa sänkningar till 1 200 milj. kr.

Skattelättnader genom reformen bereds alla med små och medelstora inkomster. För barnfamiljer är dessa lättnader — både i absoluta och relativa tal — mycket betydande och samtidigt ett uttryck för den, såsom skatteberedningens förslag och de däröver avgivna remissutlåtandena visar, allmänt eftersträfvade omfördelningen av beskattningen till dessa familjers förmån. I de fall skatteökningar uppkommer, blir det inom varje familjetyp blott i sådana inkomstlagen att ökningen inte kan sägas vara stor. De förändringar i skattehördans fördelning som sker genom refor-

men står helt i överensstämmelse med den allmänt vedertagna principen om skatt efter förmåga.

Genom omläggningen av beskattningen erhålles därjämte utrymme för att bereda folkpensionärerna allmänt önskade standardförbättringar och för en reform på området för den kommunala skatteutjämningen.

Hemställan

Såsom jag tidigare nämnt avser jag att återkomma med förslag till författningsändringar rörande vissa mera tekniska frågor som ingår i eller sammanhänger med den av mig här förordade reformen.

Förslag i övrigt till författningsändringar för lagstiftning i enlighet med de riktlinjer jag här angivit har upprättats inom finansdepartementet, nämligen förslag till

1) *förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;*

2) *förordning angående ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;*

3) *lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen;*

4) *förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt;*

5) *förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt;*

6) *förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt;*

7) *förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 7 april 1961 (nr 372) om bensinskatt;*

8) *förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt;*

9) *förordning om ändrad lydelse av 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272); samt*

10) *förordning om ändrad lydelse av 22 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623).*

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels antaga nämnda, inom finansdepartementet upprättade författningsförslag,

dels godkänna de grunder för nya sjömansskattetabeller som angivits i det föregående samt bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med dessa grunder upprätta och fastställa nya sjömansskattetabeller att gälla från och med den 1 januari 1966.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Monica Gustafson

Bilaga 1

PM

angående de föreslagna sjömansskattetablerna,

upprättad inom finansdepartementets rättsavdelning i december 1964

Såsom utgångspunkt för nya sjömansskattetabeller har valts källskattetabellen för år 1965 vid kommunal utdebitering 16 kronor per skattekrona men med beaktande av de ändringar i skattelagstiftningen som beslutats av 1965 års vårriksdag.

Omräkning av källskattetabellen. I vissa hänseenden har källskattetabellen omarbetats. Sjömännen har ansetts böra få tillgodoräkna sig dels schablonavdrag från löneinkomsten med 100 kronor, dels avdrag för sjukförsäkringsavgifter med belopp motsvarande på sjömansinkomsten belöpande avgift, dock lägst 150 kronor dels avdrag för försäkringspremier med 250 kronor för ensamstående och 500 kronor för gift skattskyldig. Med hänsyn härtill har den mot olika månadsinkomster uträknade källskatten bestämts under förutsättning att den skattskyldige erhåller dessa avdragsbelopp utöver avdrag, som sägs i 4 § 1 mom. uppbördsförordningen. Vidare ingår sjukförsäkringsavgiften i den omräknade tabellen med belopp, motsvarande medeltalet för riket utom Stockholm, av de avgifter, som riksförsäkringsverket bestämt skola gälla för år 1965. Tillika har iakttagits att för gift sjöman icke beräknats någon avgift avseende hustrun.

Värdering av naturaförmåner. Förmån av fritt vivre har värderats till 200 kronor per månad i anslutning till de av centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden jämlikt 8 § uppbördsförordningen fastställda värdena för år 1965.

Skatt för sjöman i närfart. Till kontant månadsinkomst har lagts värdet av fritt vivre. Emot denna totala inkomst svarande skatt enligt den omräknade källskattetabellen har beräknats, och skattbeloppet har därefter reducerats med 10 kronor. Återstående belopp har upptagits såsom sjömansskatt på den kontanta inkomsten.

Skatt för sjöman i fjärrfart. För gift sjöman har skatten bestämts på följande sätt. Skatt på enbart den kontanta månadsinkomsten har beräknats enligt den omräknade källskattetabellen och därefter minskats med 25 kronor. Återstoden har i princip upptagits som fjärrfartsskatt. Vissa begränsningar i den förmån som skattefriheten för det fria vivret innebär har dock företagits. Om fjärrfartsskatten enligt huvudregeln skulle komma att understiga 70 procent av källskatten å den totala inkomsten (d. v. s. skatt enligt den omräknade källskattetabellen å såväl kontant inkomst som fritt vivre), har nämligen fjärrfartsskatten i stället beräknats så att skatten å den totala inkomsten reducerats med 30 procent, dock åtminstone med 25 kronor.

Fjärrfartsskatten för ogift sjöman avser att ge denne samma skattelindring i kronor räknat som gift sjöman. Den skatt som den omräknade källskattetabellen utvisar för en ogift person med en inkomst som motsvarar

sjömannens totala inkomst (kontant inkomst + fritt vivre) har därför reducerats med det belopp varmed fjärrfartsskatten för gift sjöman med samma inkomst understiger den omräknade källskatten för en gift person i samma inkomsläge. Återstoden utgör skatt för ogift sjöman i fjärrfart.

Skatteberäkningen har i första hand skett i avseende å inkomstbelopp för månad med 600 kronors intervall. För mellanliggande inkomster har sedan skatten beräknats genom interpolering med rät linje.

Sjömansskatt understigande 5 kronor för månad har ej upptagits i tabellerna.

Förändringen av den totala direkta skatten i olika inkomstlägen genom mitt förslag

Kommunal utdebitering = 17 kr. per skattekrona.

Anm. Med total skatt avses statlig och kommunal inkomstskatt samt sjukförsäkrings- och folkpensionsavgift.

Ars- inkomst	Gift						Ensamstående					
	Nuvarande regler		Ökning (+) eller minskning (—) av skatten genom				Nuvarande regler		Ökning (+) eller minskning (—) av skatten genom			
	total skatt	inkomst efter skatt	omlägg- ningen av folkpensions- avgiften	änd- ringen i skatte- skalorna	scha- blonise- ringen av utskylds- avdraget	totalt	total skatt	inkomst efter skatt	omlägg- ningen av folkpensions- avgiften	änd- ringen i skatte- skalorna	scha- blonise- ringen av utskylds- avdraget	totalt
kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
4 000	432	3 568	— 144	—	— 94	— 238	657	3 343	— 92	—	— 103	— 195
6 000	789	5 211	— 182	—	— 120	— 302	1 246	4 754	— 92	—	— 126	— 218
8 000	1 373	6 627	— 182	—	— 205	— 387	1 830	6 170	— 92	—	— 148	— 240
10 000	1 956	8 044	— 182	—	— 227	— 409	2 426	7 574	— 92	— 7	— 145	— 244
12 000	2 552	9 448	— 182	—	— 250	— 432	3 186	8 814	— 92	— 89	— 125	— 306
15 000	3 420	11 580	— 182	—	— 284	— 466	4 364	10 636	— 92	— 105	— 47	— 244
18 000	4 298	13 702	— 172	—	— 319	— 491	5 656	12 344	— 92	— 91	—	— 183
20 000	4 842	15 158	— 105	— 19	— 295	— 419	6 494	13 506	— 26	— 141	—	— 167
22 000	5 529	16 471	— 40	— 101	— 310	— 451	7 346	14 654	+ 40	— 150	—	— 110
25 000	6 588	18 412	+ 60	— 241	— 249	— 430	8 752	16 248	+ 139	— 274	—	— 135
30 000	8 736	21 264	+ 226	— 593	— 84	— 451	11 228	18 772	+ 305	— 482	—	— 177
40 000	13 590	26 410	+ 558	— 1 159	—	— 601	16 369	23 631	+ 600	— 659	—	— 59
50 000	18 807	31 193	+ 600	— 1 273	—	— 673	21 804	28 196	+ 600	— 742	—	— 142
60 000	24 354	35 646	+ 600	— 1 300	—	— 700	27 541	32 459	+ 600	— 750	—	— 150
80 000	35 851	44 149	+ 600	— 1 300	—	— 700	39 282	40 718	+ 600	— 750	—	— 150
100 000	48 215	51 785	+ 600	— 1 300	—	— 700	51 646	48 354	+ 600	— 750	—	— 150
150 000	80 138	69 862	+ 600	— 1 300	—	— 700	83 668	66 332	+ 600	— 750	—	— 150

Förändringen av den sammanlagda direkta och indirekta skatten i olika inkomstlägen genom mitt förslag

Kommunal utdebitering = 17 kr. per skattekrona.

Barnbidragshöjningen har räknats som en minskning av den direkta skatten.

Års- inkomst kr.	Ensamstående			Gift utan barn			Gift med ett barn			Gift med två barn			Gift med tre barn		
	Ökning (+) eller minskning (-), i kronor, av den														
	direkta skatten	in- direkta skatten	totala skatten	direkta skatten	in- direkta skatten	totala skatten	direkta skatten	in- direkta skatten	totala skatten	direkta skatten	in- direkta skatten	totala skatten	direkta skatten	in- direkta skatten	totala skatten
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
4 000	- 195	+ 74	- 121	- 238	+ 79	- 159	- 438	+ 94	- 344	- 638	+ 109	- 529	- 838	+ 124	- 714
6 000	- 218	+ 105	- 113	- 302	+ 115	- 187	- 502	+ 130	- 372	- 702	+ 145	- 557	- 902	+ 160	- 742
8 000	- 240	+ 136	- 104	- 387	+ 146	- 241	- 587	+ 161	- 426	- 787	+ 176	- 611	- 987	+ 191	- 796
10 000	- 244	+ 167	- 77	- 409	+ 178	- 231	- 609	+ 193	- 416	- 809	+ 208	- 601	- 1 009	+ 223	- 786
12 000	- 306	+ 195	- 111	- 432	+ 209	- 223	- 632	+ 224	- 408	- 832	+ 239	- 593	- 1 032	+ 254	- 778
15 000	- 244	+ 235	- 9	- 466	+ 256	- 210	- 666	+ 271	- 395	- 866	+ 286	- 580	- 1 066	+ 301	- 765
18 000	- 183	+ 273	+ 90	- 491	+ 303	- 188	- 691	+ 318	- 373	- 891	+ 333	- 558	- 1 091	+ 348	- 743
20 000	- 167	+ 298	+ 131	- 419	+ 335	- 84	- 619	+ 350	- 269	- 819	+ 365	- 454	- 1 019	+ 380	- 639
22 000	- 110	+ 324	+ 214	- 451	+ 364	- 87	- 651	+ 379	- 272	- 851	+ 394	- 457	- 1 051	+ 409	- 642
25 000	- 135	+ 359	+ 224	- 430	+ 407	- 23	- 630	+ 422	- 208	- 830	+ 437	- 393	- 1 030	+ 452	- 578
30 000	- 177	+ 415	+ 238	- 451	+ 470	+ 19	- 651	+ 485	- 166	- 851	+ 500	- 351	- 1 051	+ 515	- 536
40 000	- 59	+ 522	+ 463	- 601	+ 584	- 17	- 801	+ 599	- 202	- 1 001	+ 614	- 387	- 1 201	+ 629	- 572
50 000	- 142	+ 623	+ 481	- 673	+ 689	+ 16	- 873	+ 704	- 169	- 1 073	+ 719	- 354	- 1 273	+ 734	- 539
60 000	- 150	+ 717	+ 567	- 700	+ 788	+ 88	- 900	+ 803	- 97	- 1 100	+ 818	- 282	- 1 300	+ 833	- 467
80 000	- 150	+ 900	+ 750	- 700	+ 976	+ 276	- 900	+ 991	+ 91	- 1 100	+ 1 006	- 94	- 1 300	+ 1 021	- 279
100 000	- 150	+ 1 069	+ 919	- 700	+ 1 144	+ 444	- 900	+ 1 159	+ 259	- 1 100	+ 1 174	+ 74	- 1 300	+ 1 189	- 111
150 000	- 150	+ 1 466	+ 1 316	- 700	+ 1 544	+ 844	- 900	+ 1 559	+ 659	- 1 100	+ 1 574	+ 474	- 1 300	+ 1 589	+ 289